

Utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå – självvärdering

Lärosäte: Örebro universitet

Examen: Specialistsjuksköterskeexamen - distriktssköterska

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som utvärderas. Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt genom att identifiera styrkor och utvecklingsområden samt beskriva och värdera hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Observera att självvärderingen ska utgå från utbildningens aktuella förhållanden vid tidpunkten för självvärderingens inlämnande. Utgå från *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå* och basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- Förutsättningar
- Utformning, genomförande och resultat
- Studentperspektiv
- Arbetsliv och samverkan

Självvärderingen ska inledas med en beskrivning av hur utbildningen organiseras på en övergripande nivå. Självvärderingen ska ge bedömargruppen en helhetsbild av utbildningen vid lärosätet, utan länkar till ytterligare information. Aktuella utbildnings- och kursplaner ska laddas upp i UKÄ Direkt. UKÄ ber lärosätena att vara uppmärksamma på att:

- Självvärderingen ska indelas i enlighet med angivna rubriker. Rubrikerna inklusive bedömningsgrunderna i mallen får inte tas bort. Eventuella underrubriker kan lärosätet lägga till. Ändra inte mallens utformning såsom marginaler.
- Självvärderingen ska inte överstiga 25 sidor med teckenstorlek 10,5 punkter, exklusive lärartabellen. Tillkommer gör UKÄ:s instruktioner som totalt utgör 6 sidor.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Lärosätets redogörelse:

De första studenterna påbörjade Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska (75 hp) höstterminen 2002. Utbildningen ges på helfart med antagning varje hösttermin och har just nu 35 studieplatser. Organisatoriskt tillhör utbildningen Institutionen för hälsovetenskaper och därunder Enheten för omvårdnad, som även utbildar sjuksköterskor på grundnivå och specialistsjuksköterskor inom fem andra inriktningar. Utbildningen leds av en programansvarig, för närvarande universitetslektor Jenny Windahl.

Utbildningen är campusförlagd men undervisningen utgörs av en blandning av distans- och campusbaserade tillfällen, där vissa kurser ges med helt distansbaserad undervisning. Programmets sex kurser fördelar sig på 60 hp inom huvudområdet omvårdnadsvetenskap och 15 hp inom medicinsk vetenskap. I termin 2 ingår fyra perioder med verksamhetsförlagd utbildning omfattande 5 hp per verksamhetsområde (barnhälsovård, elevhälsans medicinska insatser, primärvård samt kommunal hemsjukvård). Efter fullgjord utbildning uppnår studenten kraven för specialistsjuksköterskeexamen med inriktning mot distriktssköterska samt för medicine magisterexamen i omvårdnadsvetenskap.

Programmets kurser fördelar sig över tre terminer enligt följande:

Tabell 1. Programöversikt, distriktssköterskeprogrammet, Örebro universitet

Terminsvecka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Termin 1	OM214A Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Folkhälsoarbete, 7,5 hp					OM204A Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Vetenskapsteori och forskningsmetodik – distriktssköterska, 7,5 hp					MC204A Medicin, avancerad nivå, Farmakologi och sjukdomslära, 15 hp									
Termin 2	OM215A Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Barn och ungdomars hälsa och ohälsa, 15 hp										OM216A Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa, 15 hp									
Termin 3	OM026A Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Examensarbete med inriktning mot Distriktssköterska, 15 hp																			

Undervisnings- och examinationsformerna varierar i de olika kurserna. En gemensam målsättning är dock att studenten aktivt ska ta ansvar för sitt lärande, med möjlighet till återkoppling och reflektion från medstudenter och lärare. I utbildningen varvas teori med praktiska övningar vid kliniskt träningscentrum och verksamhetsförlagd utbildning. Studenten övar under hela utbildningstiden på att söka ny kunskap samt utveckla ett vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt. Studenten lär sig att arbeta självständigt och i team. Studenten lär sig också att integrera inriktningsspecifika kunskaper inom medicinsk vetenskap och omvårdnadsvetenskap med färdighet och förmåga inom distriktssköterskans yrkesutövande.

Progression i utbildningen säkerställs genom att studenten visar att denne, med fördjupade teoretiska och praktiska kunskaper, hanterar alltmer komplexa frågeställningar inom den varierande kontext där distriktssköterskan utövar sitt yrke. Detta sker genom ökande svårighetsgrad i examinationer och

studieuppgifter, litteratur som går från läroböcker till vetenskapliga artiklar samt teoretisk och praktisk kunskap som integreras under verksamhetsförlagd utbildning. Studenten utvecklar också sin vetenskapliga skolning/metodkunskap under utbildningstiden. Det leder fram till att studenten självständigt färdigställer och försvarar sitt examensarbete vid ett muntligt seminarium samt kritiskt granskar och opponerar på en medstudents arbete. Progressionen säkerställs också genom att studenten uppnår behörighetskrav mellan vissa kurser.

Vetenskapligt förhållningssätt och utveckling av yrkesrollen är två spår som löper parallellt och successivt fördjupas under utbildningen. Studierna omfattar de innehållsområden som anges i examensordningen. Med stöd av en detaljerad målmatris säkerställs att kursmålen relaterar till examensmålen, med avseende på måluppfyllelse och progression. Kurserna i utbildningen bygger på varandra och breddar såväl som fördjupar kunskaper, förmågor och förhållningssätt med avseende på distriktssköterskans professionella yrkesutövande. Nedanstående tabell visar hur kursmål och -innehåll i de olika kurserna relaterar till de examensmål som granskas.

Tabell 2. Utdrag ur målmatris: Översikt, aktuella examensmål i förhållande till kursernas innehåll och mål.

	OM214A	OM204A	MC204A	OM215A	OM216A	OM026A
visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.	X	X	X	X	X	X
visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer	X		X	X	X	
visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.	X	X	X	X	X	X

Termin 1 startar med kursen *Folkhälsoarbete 7,5 hp* (OM214A), som ger en teoretisk grund inom folkhälsovetenskap och fördjupad kunskap om distriktssköterskans hälsofrämjande arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå såväl nationellt som globalt. Studenten får kunskap om påverkansfaktorer för hälsa och ohälsa för olika grupper i samhället, styrdokument, teorier och metoder för hälsoinformation, vårdpedagogiska samtal och folkhälsoarbete samt utvärderingsmetoder. Läraaktiviteter och undervisningsformer har sin grund i studentaktivt lärande. De består av föreläsningar, självstudier i form av inläsning av litteratur och aktuellt forskningsläge, seminarium och framskrivande av ett folkhälsoprojekt. Dessutom ingår färdighetsträning och genomförande av motiverande samtal i grupp som tränas teoretiskt och praktiskt i simulerad miljö på kliniskt träningscentrum. Kursens mål examineras i form av parvis författande av en skriftlig rapport som seminariebehandlas. En annan examination innebär att studenterna gruppvis spelar in motiverande samtal, som kritiskt granskas, analyseras och presenteras vid ett seminarium. De examinerande seminarierna ska även ses som ett stöd i lärandet och ge möjlighet till djupare kunskapsutbyte mellan kursdeltagarna.

Utbildningens andra kurs är *Vetenskapsteori och forskningsmetodik, 7,5 hp* (OM204A). Syftet med den är att utveckla fördjupad förmåga till ett vetenskapligt förhållningssätt, med fokus på distriktssköterskans specifika kontext. Kunskapen byggs sedan på i kommande kurser inom utbildningen, där aktuell forskning ska motivera och underbygga kontextuella resonemang i läraaktiviteter och examinationer samt förbereda studenten inför examensarbetet. Kursens innehåll behandlar vetenskapsteoretiska perspektiv, statistik, forskningsdesign och metodik, forskningsetik samt kunskapsdomäner inom förbättringskunskap. Vetenskapliga artiklar inom distriktssköterskeyrkets kontext analyseras. Läraaktiviteter och undervisningsformer som används är instuderingsmaterial, filmer, kunskapsstest och

frivilligt fördjupningsmaterial. Kursmålen examineras genom gruppuppgifter, seminarium samt parvis författande av en forskningsplan.

Den första terminen avslutas med kursen *Farmakologi och sjukdomslära, 15 hp (MC204A)* i vilken studenten tillägnar sig teoretisk kunskap inom medicinsk vetenskap utifrån distriktssjuksköterskans yrkesutövande. Innehållet fokuserar bland annat på sjukdomslära med allmän och specifik farmakologi, inklusive förskrivningsrätt, receptförskrivning, relevanta styrdokument, farmakokinetik och -dynamik. Efter kursen kan studenten redogöra för allmän och speciell farmakologi samt genusfarmakologi och genusmedicin vid de sjukdomstillstånd som innefattas av förskrivningsrätten av läkemedel för sjuksköterskor. Studenten kan också ansvara för och förskriva läkemedel samt har förmåga att ta ställning till och självständigt göra de bedömningar som krävs för att förskriva läkemedel. Vidare kan studenten tillämpa de etiska riktlinjer och författningar som gäller hälso- och sjukvård i samband med receptförskrivning. Studierna kännetecknas av aktivt kunskapssökande, problemlösning, reflektion och kritisk analys. Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, egna studier och seminarier. Kursens mål examineras i två individuella skriftliga salstentamina samt en individuell skriftlig rapport som redovisas muntligt vid seminarium.

I termin 2 bygger kurserna *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa, 15 hp (OM215A)* och *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa, 15 hp (OM216A)* vidare på den avancerade teoretiska kunskap studenten fått under termin 1. Syftet är att studenten ska tillägna sig en mer komplex och fördjupad kunskap om specifik omvårdnad "från vaggan till graven" inom distriktssköterskans yrkesområde. Kurserna innefattar teori och verksamhetsförlagd utbildning. Det ger studenten möjlighet att integrera den inriktningsspecifika fördjupade teoretiska kunskapen och mer komplexa frågeställningar med praktisk erfarenhet. Verksamhetsförlagd utbildning sker under handledning av distriktssköterska (eller motsvarande specialistsjuksköterskekompetens) och studenten inhämtar kunskaper och erfarenheter för en professionell utveckling av yrkesrollen. Den verksamhetsförlagda utbildningen examineras genom ett validerat bedömningsunderlag, "Bedömningsunderlag för verksamhetsförlagd utbildning" (BeVut), som utgår från kursens mål. Kurserna ger också en djupare förståelse för, och kunskap om, vilka särskilda färdigheter och förmågor som krävs för att arbeta inom distriktssköterskans yrkesområde med dess specifika kontextuella förutsättningar.

Innan studenten kan läsa kursen *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa (OM215A)* måste denne ha uppnått målen i de förberedande teoretiska kurserna *Folkhälsoarbete (OM214A)* och *Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM204A)* i termin 1. De fördjupade kunskaper om preventivt folkhälsoarbete, bedömning och olika hälsotillstånd samt förståelse för den speciella vårdmiljön, som kurserna ger studenten, är nödvändiga för genomförande av den verksamhetsförlagda utbildningen. Efter avslutad kurs har studenten kunskap om verksamhet och organisation inom barnhälsovård (BVC) och elevhälsans medicinska insatser (EMI, skolhälsovård), metoder för dokumentation, patientsäkerhet och kvalitetssäkring, tillämpning av för verksamheten gällande lagar, författningar, föreskrifter och styrdokument, vardagspediatrik, barn- och skolhälsovård samt informationshantering inklusive telefonrådgivning. Studenten kan analysera teori och empirisk forskning inom ämnet och har kännedom om evidensbaserade modeller och metoder inom området. Innehållet speglar också distriktssköterskans yrkesutövande i relation till akademi, klinik och samhälle med utgångspunkt i distriktssköterskans kärnkompetenser, omvårdnad för människor i utsatta livssituationer, inklusive barn som far illa, samt hjärt-lungräddning för barn. Kursen examineras genom en individuell skriftlig salstentamen samt godkänd verksamhetsförlagd utbildning inom BVC och EMI. Dessutom ingår två individuella skriftliga inlämninguppgifter som seminariebehandlas samt ett praktiskt moment i hjärt-lungräddning (S-HLR barn enligt HLR-rådet).

För behörighet till *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa (OM216A)* måste studenten ha nått målen i de förberedande teoretiska kurserna i termin 1, *Folkhälsoarbete (OM214A)*, *Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM204A)* samt *Farmakologi och sjukdomslära (MC204A)*. De fördjupade

kunskaperna om preventivt folkhälsoarbete, bedömning och olika hälsotillstånd, sjukdomslära, farmakologi, distriktssköterskans förskrivningsrätt samt förståelsen för den speciella vårdmiljön, som de tidigare kurserna ger, är nödvändiga för att studenten ska kunna genomföra den verksamhetsförlagda utbildningen. Kursen fokuserar på att studenten får fördjupad kunskap om folksjukdomar bland vuxna och äldre, genus och etnicitet, hälsofrämjande och förebyggande arbete, medicinska bedömningar och bedömningar av omvårdnadsbehov samt vård och behandling av hälsoproblem och sjukdomar för vuxna, äldre och funktionshindrade. I kursen ingår även distriktssköterskans ledarskap, ansvar, funktion och uppgifter, palliativ vård, metoder för dokumentation, kvalitetsutveckling, informationshantering samt kunskap om att tillämpa relevanta styrdokument inom verksamhetsområdet. Vidare tränas praktiska omvårdnadsåtgärder på kliniskt träningscentrum inför kommande verksamhetsförlagd utbildning. Kursen examineras genom en individuell skriftlig rapport, godkänd verksamhetsförlagd utbildning inom primärvård och kommunal hemsjukvård, gruppuppgift som redovisas vid ett seminarium samt ett individuellt skriftligt arbete som redovisas vid ett seminarium. Dessutom ingår ett praktiskt moment i hjärt-lungräddning (S-HLR vuxna enligt HLR-rådet).

Utbildningen avslutas i termin 3 med kursen *Examensarbete med inriktning mot distriktssköterska, 15 hp* (OM026A). För att vara behörig till den måste studenten ha klarat av kurserna *Folkhälsoarbete* (OM214A) och *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (OM204A) i termin 1. I kursen sammanfogas de vetenskapliga teori- och metodkunskaperna från grundutbildningen med de fördjupade kunskaperna från kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (OM204A) samt ingående moment i övriga kurser i utbildningen. Studenten ska då självständigt genomföra, skriva och försvara ett vetenskapligt arbete inom omvårdnad med inriktning mot distriktssköterska. Kursen, och det arbete som genomförs, ska visa på klinisk relevans och vetenskaplig fördjupning inom eget valt område inom huvudområdet omvårdnadsvetenskap. Kursen examineras genom att studenten självständigt färdigställer och försvarar sitt examensarbete vid ett muntligt seminarium, men också kritiskt granskar och opponerar på ett annat arbete.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Bedömningsgrund Personal

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Lärosätets redogörelse:

Lärartillgången på Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska tillgodoses av Enheten för omvårdnad. Där arbetar idag drygt 45 personer, anställda med olika procentsatser och i skilda anställningsformer. Enhetschefen ansvarar för tjänsteplanering och för att kursernas lärare har relevant kompetens. Enheten har en personalplanering för huvudområdet och en aktuell kompetensförsörjningsplan. Antalet pensionsavgångar vid Örebro universitet den senaste femårsperioden har inneburit viss påverkan på befintliga lärarresurser. Ingen av de nu professionskompetenta lärarna i distriktssköterskeprogrammet beräknas dock gå i pension inom de närmaste fem åren.

Även om andelen disputerade lärare i sin helhet är relativt hög, ser enheten behov av att rekrytera fler lektorer för att tillföra undervisningen resurser. Inom huvudområdet omvårdnadsvetenskap finns också en intention att öka antalet seniora forskare som bedriver forskning samt öka inflödet av externa forskningsmedel. Det bör ytterligare bidra till att säkra den vetenskapliga förankringen i utbildningen. Samtidigt har konkurrensen om disputerade på senare år hårdnat, inte minst gällande lektorer med adekvat specialistsjuksköterskeutbildning. Det medför svårigheter vid rekrytering, för Örebro universitet liksom för andra lärosäten. Situationen hanteras genom att dels erbjuda sökanden attraktiva villkor i form av forskning i tjänst (biträdande lektorat) under en tidsbegränsad period, dels genom forskarutbildningen.

Bifogad lärartabell beskriver de 63 lärare/externa föreläsare som har undervisat inom utbildningen under aktuellt programtillfälle. Administrativ personal finns knuten till utbildningen, men är inte inkluderad i lärartabell eller beskrivning. Programansvarig och inriktningsansvarig för utbildningen är universitetslektor och disputerad distriktssköterska. Antalet universitetslektorer i utbildningen är sammantaget 10, varav två är docenter och en avser att ansöka om en docentur hösten 2022. Inom utbildningen arbetar också sju universitetsadjunkter, varav en är disputerad (hösten 2021). En av universitetsadjunkterna med utbildningsuppdrag har en 50 % doktorandtjänst som finansieras av rektorsmedel (halvtid genomfördes vårterminen 2021). Ytterligare en doktorand är registrerad vid Örebro universitet sedan juni 2021 med finansiering av Nacka kommun (50 % doktorandtjänst). Dessutom kommer sannolikt ytterligare en universitetsadjunkt att antas som doktorand inom kort. Det finns tre professorer inom ämnet omvårdnadsvetenskap, en professor i neurologi (medicinsk vetenskap) och en professor i oftalmologi (medicinsk vetenskap) som deltar i utbildningen i olika omfattning. Professorernas insats i utbildningen är i huvudsak som kursexaminatorer, föreläsare samt handledare och seminarieledare för examensarbeten. Tjugotre lärare i utbildningen har en tillsvidareanställning vid universitetet. Flera lärare som arbetar inom programmet har ledningsuppdrag och/eller andra uppdrag, vilket återspeglar sig i tjänstgöringsgraden som helhet.

På enheten finns två av fakultetsnämnden utsedda excellenta lärare, lektorer som visat särskild pedagogisk skicklighet. En excellent lärare bidrar till att skapa goda förutsättningar för hög utbildningskvalitet samt till den pedagogiska utvecklingen genom att vara rådgivande vid utformning av kursinnehåll, läraaktiviteter och examinationer, vilket säkerställer att läraaktiviteter och examinationer håller hög standard.

Tillsättning av en universitetsadjunkt med distriktssköterskeutbildning (vikariat under två år) pågår och ytterligare en adjunkt innehar för närvarande (våren 2022) ett tidsbegränsat vikariat. Elva adjungerade kliniska adjunkter har anställning vid universitetet med tjänstgöringsgrader mellan 10 och 49 %. Samtliga adjungerade kliniska adjunkter har magisterexamen, åtta är utbildade distriktssköterskor och tre är specialistutbildade inom vård av äldre. De bidrar primärt med specifik och aktuell professionskompetens inom specialistområdet och på detta sätt stärks även verksamhetsanknytningen i utbildningen. Tre av de adjungerade kliniska adjunkterna är knutna till Region Örebro län, med ansvar för studenter som gör verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård respektive primärvård. Nio adjungerade kliniska adjunkter är knutna till de olika kommunerna inom regionen, två med ansvar för studenter som gör verksamhetsförlagd utbildning inom elevhälsan samt sex med ansvar för studenter som gör verksamhetsförlagd utbildning inom kommunal hemsjukvård. Därutöver medverkar de adjungerade kliniska adjunkterna i klinisk färdighetsträning och med föreläsningar.

Utöver de ovan angivna lärarresurserna används också timanställda lärare och externa föreläsare från distriktssköterskans hela professionsfält, vilket också finns beskrivet i lärartabellen. De är helt nödvändiga för att kunna bedriva utbildningen, eftersom de bidrar till att professionsanknyta undervisningen genom sin direkta kliniska förankring inom distriktssköterskans olika verksamhetsområden. Enheten är också beroende av externa resurser (disputerade sjuksköterskor inom, eller med anknytning till, distriktssköterskans specialistområde) när det gäller att säkra handledning och seminariebehandling av det stora antalet examensarbeten.

Enligt de avtal om verksamhetsförlagd utbildning som föreligger mellan universitet och vårdgivarna, bör klinisk handledare ha adekvat specialistsjuksköterskeutbildning med magisterexamen samt pedagogisk kompetens. Inom de kliniska verksamheterna finns idag en relativt god tillgång på specialistutbildade kliniska handledare. Dock noterar institutionen en ökad rekrytering av grundutbildade sjuksköterskor inom exempelvis primärvård och kommunal hemsjukvård. Det kan medföra en risk för svårigheter att placera distriktssköterskestudenter inom vissa verksamheter, om tillgång på kliniska handledare med specialistutbildning saknas. Placering av studenter sker i samverkan med studentansvariga studierektorer inom de kliniska verksamheterna samt de adjungerade kliniska adjunkterna. I huvudsak placeras studenterna med handledare som har distriktssköterskeutbildning (alternativt inriktning vård av äldre).

Pedagogisk och vetenskaplig kompetens

Samtliga tillsvidareanställda lektorer och adjunkter har minst 20 % kompetensutvecklingstid i sin tjänst. Tiden ska främst användas till forsknings- och utvecklingsinsatser för att höja/bredda den vetenskapliga och pedagogiska kompetensnivån, samt följa utvecklingen inom det egna ämnesområdet. Exempel på användningsområden är egen forskning, deltagande i högskolepedagogiska kurser samt deltagande i forskningsseminarier. Lärarna har, utöver kompetensutvecklingstiden, 5–10 % administrativ tid i sin tjänst, avsedd för deltagande i personal-, enhets- och lärarlagsmöten, samt annan gemensam administration. För att stärka lärarnas vetenskapliga kompetens finns också möjligheter att söka universitetsinterna medel för forskning eller deltagande i konferenser.

Alla anställda lärare vid Enheten för omvårdnad har eller ska genomgå den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen, som motsvarar tio veckors heltidsstudier. På enheten pågår sedan 2021 samtidigt ett aktivt arbete med fokus på akademiskt lärarskap. Det innebär att läraren ska ha ett undersökande förhållningssätt till sin undervisning (den egna pedagogiska praktiken) och dess inverkan på studenters lärande. Läraren undersöker och utvecklar sin undervisning baserat på befintlig kunskap, utsätter den för kollegial granskning och gör sina erfarenheter offentliga. Det akademiska lärarskapet förutsätter samarbete, användning av kunskap bortom den egna erfarenheten samt vilja till kritisk reflektion, kollegial granskning och återkoppling. Det bidrar till utveckling av läraren och organisationen. Kollegiala samtal om akademiskt lärarskap har genomförts både inom institutionsledningen och i lärarkollegiet samt vid ett enhetsmöte.

Individuell uppföljning och planering av lärarens kompetensutvecklingstid sker årligen i dialog med enhetschef och dokumenteras i ett underlag. Planeringen sträcker sig över kommande treårsperiod och ligger till grund för prioritering av vilken pedagogisk kompetensutveckling på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, som behövs för att utveckla och bedriva ett akademisk lärarskap. Dialogen innefattar också en avstämning vad gäller progression av pedagogisk meritering samt på vilket sätt den pedagogiska kompetensutvecklingen har breddat kompetensnivå och kommit utbildningen till gagn. Hur aktiviteter bidragit till att stärka utbildningens kvalitet och ämnets utveckling diskuteras också.

Lärarna ges också möjlighet att delta i kompetenshöjande insatser och kurser, som initieras av universitetets högskolepedagogiska centrum. Det är ett övergripande stöd för vidareutveckling av lärares pedagogiska/professionella kompetens. Centret erbjuder bland annat kurserna Högskolepedagogikens grunder, Högskolepedagogiska perspektiv, Hållbar utveckling i utbildning, Pedagogisk meritering, Problembaserat lärande och basgruppshandledning, Forskarhandledarutbildning, Handledning i klinisk verksamhet samt Att jobba rättssäkert och effektivt som lärare. Högskolepedagogiskt centrum bidrar också med stöd till lärarna i att utveckla undervisning och examinationer, med fokus på bland annat hur man skapar kursmål som fungerar i undervisningen, hur man formulerar användbara betygskriterier, hur man skapar engagerande läroaktiviteter och hur man arbetar med effektiv återkoppling. Vidare har Högskolepedagogiskt centrum fokus på breddat deltagande, digitalisering, hållbar utveckling, jämställdhetsintegrering och lärmiljöer i utbildningarna.

Värdering

Den sammanvägda bedömningen är att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Alla i lärargruppen har adekvat specialistkompetens. Flera av lärarna med sin huvudsakliga tjänstgöring förlagd till utbildningen har distriktssköterskeexamen. Flertalet har tidigare lärar- eller undervisningserfarenhet samt högskolepedagogisk utbildning, vilket är ett krav för läraranställning vid lärosätet. Sammantaget har utbildningens lärargrupp en gedigen professionsrelaterad kompetens och erfarenhet och det finns hög pedagogisk kompetens. Den sammantagna professionsrelaterade kompetensen i lärargruppen bidrar också till god koppling mellan utbildning och arbetsliv. Adjungerade kliniska adjunkter och externa lärare med aktuell professionskompetens inom angelägna områden, tillför värdefull kompetens och kvalitet till utbildningen. Återväxten av disputerade distriktssköterskor ses också som relativt god, då det för närvarande finns två doktorander inom inriktningen varav en har genomgått halvtidsbedömning.

Det är en utmaning att tillhandahålla handledare under verksamhetsförlagd utbildning som har rätt pedagogisk kompetens, men den reella nivån kan i dagsläget anses tillfredsställande. För att stötta Region Örebro län i kompetensutvecklingen ger Örebro universitet pedagogiska kurser för kliniska handledare. Brist på kliniskt verksamma specialistsjuksköterskor innebär samtidigt svårigheter att lösgöra personal från den dagliga verksamheten, för att delta i handledarutbildning.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Utbildningsmiljö

Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Lärosätets redogörelse:

En utbildningsmiljö av hög kvalitet på avancerad nivå förutsätter att lärarkåren har såväl adekvat inriktningsspecifik som akademisk kompetens. På Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska möter studenten därför kursansvariga lärare, examinatorer, föreläsare, handledare, och seminarieledare med egen aktiv forskning och/eller med specialistkunskaper på distriktssköterskans område. Kärnan i distriktssköterskeprogrammets lärarkår utgörs av tretton lärare, varav tolv är forskarutbildade. Av dessa är tre professorer, två inom omvårdnad och en inom neurologi. Samtliga bedriver egen forskning inom barnsmärta, reumatologisk omvårdnad respektive stroke/neurofarmakologi, handleder doktorander och fungerar som examinatorer inom medicin, vetenskaplig teori/metod, examensarbeten och en av de inriktningsspecifika omvårdnadskurserna. Två av professorerna, Mats Eriksson och Annica Kihlgren, leder dessutom forskningsmiljöer vid universitetet. De åtta lektorena (varav två docenter) bedriver egen forskning och doktorandhandledning. En av lektorena är inriktningsansvarig, programansvarig samt examinator i två av de inriktningsspecifika omvårdnadskurserna. Hon är aktiv forskare och handleder en doktorand inom distriktssköterskans kompetensområde. Den universitetsadjunkt som undervisar mest och är kursansvarig i tre av kurserna i utbildningen, är utbildad distriktssköterska och har en specialistsjuksköterskeexamen som företagssjuksköterska. Hon har passerat halvtid som doktorand.

Två lektorer med mindre undervisningsinsatser i utbildningen har förenade anställningar. En förenad anställning innebär att befattningshavaren undervisar, arbetar kliniskt samt forskar alternativt meriterar sig för en eventuell forskarutbildning. Anställningsformen bidrar till att undervisningen är relevant i förhållande till den snabba utveckling som sker inom klinisk verksamhet. Bland de många andra lärarna med mindre undervisningsinsatser i utbildningen finns en distriktssköterska som är doktorand och som parallellt med doktorandstudierna arbetar kliniskt inom Nacka kommun. Elva adjungerade kliniska adjunkter har en särskild roll inom den verksamhetsförlagda utbildningen med uppdrag att samverka och stötta handledare samt medverka i att bedöma studentens prestationer. De adjungerade kliniska adjunkterna genomför halvtids- och slutbedömningar och deltar också i utarbetandet av bedömningskriterierna för examination inom verksamhetsförlagd utbildning, vilket är av stor betydelse för måluppfyllelse och patientsäkerhet. Studenten möter även andra specialistutbildade distriktssköterskor, specialistsjuksköterskor med inriktning vård av äldre, hälso- och sjukvård för barn och ungdomar, intensiv- och traumavård, operationssjukvård och psykiatrisk vård, som också har en klinisk förankring. Även barnmorskor, läkare och specialitälkare, apotekare, dietister, socionom, fysioterapeuter, uroterapeut, hälsoutvecklare, jämställdhetsstrateg, bibliotekarie och skrivhandledare undervisar i utbildningen. Studenten möter således en bred palett av kompetenser, vilket sammantaget bör ge dem god insikt om komplexiteten i distriktssköterskans yrke samt om de många vetenskapliga grenar som bidrar till att forma kunskapsläget. Handledare för examensarbeten på avancerad nivå ska vara disputerade med kunskap inom distriktssköterskans kunskapsområde eller liknande alternativt doktorander som genomfört halvtid.

Två viktiga förutsättningar för ett nära samband mellan forskning och utbildning är att undervisande lärare dels håller sig à jour med aktuell forskning, dels bedriver egen forskning. Lärare håller sig uppdaterade på flera sätt, exempelvis genom att de ingår i ämnens forskningsmiljöer. Många lärare deltar också vid nationella och internationella forskningskonferenser. Flera lärare som undervisar i programmet bedriver egen forskning inom ramen för större externfinansierade forskningsprojekt, medan andra finansierar sin forskning genom universitetsinterna medel eller på kompetensutvecklingstid. Vid Örebro universitet finns pågående forskning med betydelse för distriktssköterskans kompetensområde. Den forskning som är relevant för programmet bedrivs huvudsakligen inom de tre forskningsmiljöerna FAMN, Äldres hälsa och livsvillkor - från cell till samhälle samt Care about Caring. Förutom den forskning som bedrivs är de aktiva forskarna engagerade i utbildning på alla nivåer och verkar för att bästa möjliga kunskap ska implementeras.

Den tvärvetenskapliga forskningsmiljön FAMN - barnet, familjen, vården och samhället, fokuserar på stöd till barn och unga. Målet med forskningen i FAMN är att barn och unga ska kunna uppnå ett gott liv, med känsla av sammanhang och livskvalitet. Många projekt handlar om smärta hos barn och ungdomar, från för tidigt födda till tonåringar. Ett pågående doktorandprojekt handlar om vaccinationsvilja och tilltro till samhällets erbjudna barnvaccinationsprogram med fokus på HPV-vaccination utifrån olika aktörers perspektiv.

Utgångspunkten för forskningsmiljön Äldres hälsa och livsvillkor - från cell till samhälle är en bred multidisciplinär forskning, som bedrivs utifrån tvärvetenskapliga problemformuleringar och ett tydligt kunskapsbehov hos de olika medverkande intressenterna. Forskningsmiljön fokuserar på hur en personcentrerad vård kan utvecklas inom äldreomsorgen, som ofta baserar sig på den subjektiva upplevelsen hos dem som är inblandade. Fokus ligger även på att implementera den forskning som bedrivs och ett nära samarbete är etablerat med närliggande kommuner, regionen och den privata sektorn. Inom miljön finns ett doktorandprojekt med fokus på hinder och förutsättningar, som medicinskt ansvariga sjuksköterskor upplever i att fullgöra sina uppgifter. Det vill bidra till ökad patientsäkerhet inom kommunal hälso- och sjukvård.

Det övergripande målet med forskningsmiljön Care about Caring är att utveckla och implementera interventioner i syfte att främja en vård, som baseras på ett relationsskapande förhållningssätt. För att utveckla en hållbar relationsskapande hälso- och sjukvård behövs en kultur där professionsutveckling och lärande mellan och inom professioner är centralt. Forskningsprojekt och utbildning/undervisning inom kompetenscentret fokuserar på relationen mellan vårdgivare och patient/närstående, relationen mellan professionerna i vårdteamet, och vårdgivarens färdigheter och professionella förhållningssätt. Studierna bedrivs och genomförs i nära samarbete med vårdverksamheter, både inom regional och kommunal hälso- och sjukvård och inkluderar oftast ett patient- och närståendeperspektiv.

Studenten möter aktiva forskare i föreläsningar och seminarier genom hela utbildningen. Lärare hämtar där exempel från egen såväl som andras pågående och genomförda forskning. Skolningen i ett vetenskapligt förhållningssätt påbörjas tidigt och fortgår under hela utbildningen genom att studenten läser forskningslitteratur, skriver texter av vetenskaplig karaktär och kritiskt granskar texter och andra framställningsformer. Studenten har också möjlighet att genomföra mindre empiriska forskningsprojekt när de gör sitt examensarbete med betydelse för distriktssköterskans kompetensområde. De handleds då av disputerad forskare eller doktorand. Sammantaget möjliggör detta för studenten att successivt utveckla en självständig och kritisk hållning till undervisning och lärande.

I lärargruppen bedrivs ett kontinuerligt utvecklingsarbete med forskningsanknytning av utbildningen. Det sker i form av regelbundna kurs- och lärarlagsmöten. Även programråden är viktiga utvecklingsarenor, då även studenter och kliniska samarbetspartners lämnar bidrag. De båda programansvariga för specialistsjuksköterskeutbildningarna träffas regelbundet tillsammans med programansvarig för

Sjuksköterskeprogrammet. Vid dessa möten sker ett värdefullt erfarenhetsutbyte och diskussioner om bland annat forskningsanknytning, pedagogik, klinisk utveckling och praktiska frågor.

På enheten pågår sedan 2021 ett aktivt arbete med fokus på systematisk rapportering och planering av lärarnas individuella forskningsaktivitet. Den individuella planeringen, som sker årligen för kommande treårsperiod i dialog med enhetschef och en senior forskare, ligger till grund för prioritering av lärarens forskningsaktivitet.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Undervisningen leds av erfarna forskare med både vetenskaplig och klinisk kompetens som kan fungera som förebilder för studenten. Studenten möter kursansvariga lärare, examinatorer, föreläsare, handledare och seminarieledare med egen aktiv forskning och/eller med specialistkunskaper inom primärvården. Flera av lärarna i utbildningen har både en doktorsexamen, distriktssköterskeexamen och är yrkesverksamma, vilket stärker samverkan mellan forskning, undervisning och praktik.

Handledare för examensarbeten på avancerad nivå är disputerade, alternativt doktorander som passerat halvtid med pågående forskning inom distriktssköterskans kompetensområde.

Ett utvecklingsområde kan vara att studenten i högre utsträckning ges möjlighet att medverka i pågående forskningsprojekt vid institutionen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, läraaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätets redogörelse:

Distriktssköterskans yrkesutövning ska vara grundad i evidens och ske med vetenskaplig förankring. Redan i den inledande kursen i utbildningen tydliggörs att studierna ligger på avancerad nivå med tydliga krav på vetenskaplighet. Vid programintroduktionen ges föreläsningar där betydelsen av vetenskap, evidens, akademiskt skrivande samt skillnaden mellan att studera på grund- och avancerad nivå lyfts fram. Sambandet mellan vetenskap, beprövad erfarenhet och yrkesutövandet genomsyrar innehållet i utbildningens samtliga kurser, där studenten på olika sätt får visa sin kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Utbildningen arbetar också aktivt för att säkerställa att studenten uppnår kunskap om inriktningens vetenskapliga grund, om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet samt sambandets betydelse för yrkesutövningen. Några exempel på hur detta säkerställs är:

- I samtliga kurser används vetenskapliga artiklar som del av referenslitteraturen.
- Vid samtliga seminarier och inlämningsuppgifter ska studenten redovisa vilka vetenskapliga referenser som använts.
- Vid seminarier används olika modeller för redovisning såsom skriftligt PM eller presentationsprogram, för att studenten ska få träna på vetenskaplig presentation.
- Tydliga instruktioner till alla föreläsare om att deras presentationer ska bygga på vetenskaplig litteratur med tydliga referenser.

Det är ett medvetet val att tidigt i utbildningen introducera studenten i att söka och värdera vetenskaplig information, att skriva akademiska texter samt att kritiskt granska medstudenters arbeten där opponenter och respondentskap ingår. Många studenter upplever detta som utmanande, varför vi ger dem möjlighet att öva dessa färdigheter redan i första kursen. Därefter ökar kraven gradvis under utbildningens gång.

I utbildningens inledande kurs *Folkhälsoarbete* (OM214A), ska studenten enligt kursmålen ”visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet” och kunna ”kritiskt analysera och diskutera faktorer av betydelse för hälsa och ohälsa för olika grupper i samhället, speciellt utifrån genus, mångfald, etik, socioekonomi, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling utifrån aktuell forskning”. För att uppnå dessa mål ingår läraaktiviteter som föreläsningar, självstudier, grupparbete och författande av en rapport. Tre examinationer genomförs inom ramen för kursen. *Folkhälsoarbete I* (5,5 hp) är en skriftlig rapport i vilken studenten utifrån tilldelade geografiska områden samt problemområden, ur ett

distriktssköterskeperspektiv, ska planera ett kliniskt relevant och genomförbart hälsofrämjande projekt. Arbetet skrivs enligt strukturen bakgrund, syfte, metod, genomförande, etik, kostnadsplan, utvärdering samt diskussion. I arbetet ska minst fyra vetenskapliga artiklar inkluderas, vilka sammanställs i en artikelmatris. Dessutom ska studenten motivera val av inkluderade vetenskapliga artiklar. En hälsofrämjande teori/metod ska ligga till grund för det tänkta projektet (exempelvis den transteoretiska modellen) och en tydlig motivering för modellens relevans ska ingå. Rapporten seminariebehandlas med opponent- och respondentskap i examinationen Folkhälsoarbete II (1 hp) där studenten också individuellt kritiskt får granska och opponera på en medstudents rapport. Ett av betygskriterierna för examinationerna är att studenten skriftligt och muntligt beskriver och diskuterar aktuell forskning och sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet.

Inom samma kurs genomför studenterna även gruppvis en inspelning av vårdpedagogiska motiverande samtal (1 hp), som de sedan kritiskt granskar och analyserar utifrån relevant kurslitteratur och vetenskapliga artiklar de själva söker fram. Studenten genomför också en kritisk granskning av rådande evidens beträffande motiverande samtal och valt livsstilsområde/levnadsvanor. Studentgrupperna presenterar sedan inspelning och sammanfattande analys vid ett seminarium med efterföljande diskussioner. För godkänt betyg krävs att såväl positiva som negativa aspekter i analysen av det egna motiverande samtalet framgår i presentationen under seminariet och studenten ska också beskriva och diskutera aktuell forskning (kopplat till minst fyra vetenskapliga artiklar) samt sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet.

I den nästföljande kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (OM204A) är kursinnehållet helt inriktat mot vetenskapsteori och forskningsmetodik. Där fördjupas kunskaperna och det vetenskapliga perspektivet utifrån distriktssköterskans specifika kontext. Ett av lärandemålen är att *”visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen och specifikt med inriktning distriktssköterska, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete”*. I kursen finns ett flertal läraktiviteter som stödjer ett fördjupat lärande inom vetenskapsteori och kvalitativa- och kvantitativa forskningsmetoder. Studenten får på ett strukturerat sätt söka och värdera forsknings- och analysmetoder och resultat från vetenskapliga originalartiklar inom området, samt skapa en sökmatrix. I en av gruppuppgifterna som examineras, ska studenterna även göra en redogörelse av studiernas kliniska relevans. De ska vidare förklara på vilket sätt studiernas resultat kan vara kliniskt relevanta inom inriktningen. Kursen examineras bland annat genom att studenten självständigt formulerar ett syfte och skriver en forskningsplan för ett tänkt projekt eller examensarbete. I forskningsplanen ska studenten även förklara på vilket sätt projektets resultat kan komma till klinisk användning inom distriktssköterskans specialistområde. Forskningsplanen behandlas vid ett seminarium där studenten diskuterar metodologiska val i opponent- och respondentskap. För godkänt betyg krävs bland annat att studenten visar förmåga att diskutera styrkor och svagheter med olika metodval och kan reflektera över vilka perspektiv som olika metoder (kvantitativa, kvalitativa och litteraturstudier) kan bidra med till ett valt ämnesområde. Vid seminariet ska studenten aktivt delta i diskussionen.

Efter kursen Farmakologi och sjukdomslära, 15 hp (MC204A) ska studenten *”kunna redogöra för allmän och specifik farmakologi vid olika sjukdomstillstånd inklusive de som innefattas av förskrivningsrätten av läkemedel för sjuksköterskor”* samt *”visa kunskap om de författningar och allmänna råd som reglerar läkemedelsförskrivning för sjuksköterskor samt om journalhantering i samband med receptförskrivning”*. Studenten får bland annat göra en skriftlig rapport om förskrivning av läkemedel (2 hp). I rapporten som presenteras vid ett seminarium ska studenten, utifrån ett självvalt patientfall, ordinera läkemedelsbehandling utifrån valt besvär/sjukdom samt koppla detta till aktuell forskning. Det är en kunskap som ligger på avancerad nivå och är kopplad till distriktssköterskans särskilda förskrivningsrätt. De läraktiviteter som ingår är bland annat föreläsningar, självstudier och instuderingsfrågor.

I kursen *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa* (OM215A) är ett av målen att studenten ska kunna ”redogöra för distriktsköterskans kompetensområde och yrkesutövande i relation till aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt styrande dokument”. I kursen ingår två individuella inlämningsuppgifter (om 1,5 hp vardera) kring barn som far illa (valt patientfall utifrån verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård) respektive barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (valt patientfall utifrån verksamhetsförlagd utbildning inom elevhälsan). I båda dessa examinationer ska studenten söka fram och använda minst fyra relevanta vetenskapliga artiklar och kurslitteratur samt presentera och diskutera sina slutsatser vid seminarier. Studenten ska göra kritiska reflektioner och problematisera utifrån litteratur och egna kliniska erfarenheter. Bedömningskriterier för godkänt betyg är bland annat att studenten självständigt, skriftligt och muntligt, redogör för kompetensområdet och yrkesutövandet, i relation till aktuell evidens och styrande dokument. Studenten ska också kunna argumentera för och problematisera sina ställningstaganden utifrån vetenskaplig litteratur, kurslitteratur och styrdokument.

De motiverande samtal och vaccinationer som studenten genomför självständigt under sin verksamhetsförlagda utbildning, bygger vidare på den teoretiska kunskap studenten erhåller och praktiska övningar som genomförs under utbildningens första kurs, *Folkhälsoarbete* (OM214A). Det självständiga genomförandet av momenten ställer höga krav på fördjupade kunskaper med en tydlig förankring i vetenskap, evidens, riktlinjer och lagar. Momenten är direkt kopplade till distriktsköterskans yrkesutövning. För godkänd måluppfyllelse under verksamhetsförlagd utbildning krävs enligt bedömningskriterierna inom barnhälsovård och elevhälsa (*Barn och ungdomars hälsa och ohälsa*, OM215A) att *studenten utifrån evidensbaserad kunskap visar förmåga att självständigt organisera hälsoundersökning i samverkan med egna och andra professioner med fokus på barnet som en person med egna resurser och behov*. Inom verksamhetsförlagd utbildning i primärvården (*Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa*, OM216A) ska studenten för godkänt betyg *visa förmåga att utifrån evidens identifiera vårdbehov prioritera, leda och utvärdera relevanta omvårdnadsåtgärder med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna och hållbar utveckling*.

I kursen *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A) ställs ytterligare krav på studentens förmåga att integrera forskning med beprövad erfarenhet. Kursmålen visar en tydlig progression jämfört med tidigare kurser. Bland annat ska studenten kunna ”redogöra för distriktsköterskans kompetensområde och yrkesutövande i relation till aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt styrande dokument”. För att nå målet ingår föreläsningar, självstudier, verksamhetsförlagd utbildning samt seminarium som läraaktiviteter. I kursen ingår examinationen ”Att leva med funktionsnedsättning” (1 hp) som utgår från en intervju med en patient med funktionsnedsättning som studenten genomför under sin verksamhetsförlagda utbildning inom den kommunala hemsjukvården. Arbetet redovisas i form av en poster som presenteras vid ett seminarium. Studentens presentation ska underbyggas med fakta från minst sju vetenskapliga artiklar och annan lämplig litteratur, som är av relevans utifrån det presenterade patientfallet. Studenten ska också motivera sitt val av artiklar. I kursen skriver studenten även en individuell skriftlig rapport där denne ska visa kunskap om distriktsköterskans förskrivningsrätt (3 hp). Rapporten avslutas med en kritisk diskussion där studenten motiverar och reflekterar utifrån vetenskaplig litteratur. I arbetet ska minst sju vetenskapliga artiklar ingå, samt en motivering till varför dessa artiklar valts. För godkänt resultat ska studenten också reflektera över sin egen yrkesmässiga utveckling samt egna styrkor och begränsningar. Verksamhetsförlagd utbildning inom primär- respektive kommunal hemsjukvård (10 hp) möjliggör för studenten att befästa sina kunskaper genom praktisk yrkesutövning inom distriktsköterskans kompetensområde.

I examensarbetet (*Omvårdnadsvetenskap, avancerad nivå, Examensarbete med inriktning mot Distriktsköterska, 15 hp*, OM026A) ska studenten visa en fördjupad kunskap och förståelse inom både huvudområdet omvårdnadsvetenskap och distriktsköterskans arbete. I kursen ställs höga krav på studentens självständighet samt vetenskapliga förhållningssätt. Studenten kan välja att göra en litteraturstudie med systematisk sökning där en kvalitetsgranskning och värdering av de ingående

artiklarna ingår. Alternativt kan studenten genomföra en empirisk studie. Jämfört med kandidatnivå är kraven för examensarbete på magisternivå högre och arbetet ska ha en tydlig relevans för specialområdet. På magisternivå krävs bland annat tydlig problematisering utifrån aktuellt forskningsläge, tydlig förankring i teori och forskning inom specialområdet, höga krav vad gäller metodbeskrivning, korrekta analyser, metoddiskussion där studiens styrkor och svagheter samt validitet/trovärdighet diskuteras samt resultatdiskussion med ett reflekterande och kritiskt förhållningssätt. Vad gäller kvalitativ metod måste textmaterialet från datainsamling vara väl genomarbetat och analysen väl genomförd. För kvantitativ metod krävs relevant statistisk analys. I en litteraturstudie ska sökstrategi och val av databaser diskuteras med universitetsbibliotekets ämnesbibliotekarie och baseras på den analysmetod som väljs. I arbetets diskussionsdel kopplas resultatet till relevant forskning och teoretisk ämnesfördjupning och det valda omvårdnadsbegreppet/teoretiska perspektivet ska genomgående inkluderas i diskussionen för att visa studentens fördjupade kunskap. Kliniska implikationer och implikationer för fortsatt forskning inom omvårdnad ska framgå. För godkänt betyg ska i arbetet bland annat framgå sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för klinisk verksamhet.

Handledare utses om möjligt utifrån ämnesområde där handledningen sker individuellt eller i grupp. Seminarielidare är disputerade lärare som lämnar underlag inför examinatorns betygssättning. Kursens examinator är professor i omvårdnadsvetenskap.

Värdering

Den sammanvägda bedömningen är att utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenten har uppnått målet att visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen. Utbildningen har en tydlig koppling till vetenskaplighet med fungerande progression och fördjupning. Inom kollegiet bedrivs ett kontinuerligt arbete med forskningsanknytning av utbildningen, bland annat genom forskningsaktiva lärare och föreläsare samt tydliga krav på forskningsanknutna föreläsningar (där vetenskapliga referenser ska anges). På uppdrag av prefekten vid Institutionen för hälsovetenskaper genomfördes 2016 och 2017 genomlysningar av forskningsanknytningen på grund- och avancerad nivå, där såväl programansvariga som övriga lärare fick redovisa på vilket sätt de arbetade med detta. Frågorna kopplades till fakultetens riktlinjer och togs upp på fler enhetsmöten. Arbetet ledde till en handlingsplan som, i enlighet med nämnda riktlinjer, behandlade ämnesinnehåll, vetenskapligt förhållningssätt, självständiga arbeten, undervisning och lärarkompetens.

Studenten ska redan från början reflektera över distriktssköterskans arbete utifrån vetenskapligt material och med ökande svårighetsgrad lära sig att söka, värdera och använda vetenskapliga artiklar. Det finns en tydlig progression som går mot allt högre krav på självständighet hos studenten när det gäller vetenskaplig mognad. Samtidigt ställs redan från början krav på studenten att använda sig av vetenskapliga källor, vilket speglar att utbildningen bedrivs på avancerad nivå och bygger vidare på tidigare kunskaper.

Utrymme för utveckling finns avseende undervisningen i kursen Vetenskapsteori och forskningsmetodik (OM204A) som i alla delar inte är inriktningsspecifik. Förbättringar planeras för att ge ett tydligare fokus på forskning inom distriktssköterskans verksamhetsområde och de speciella metodologiska och etiska utmaningar som finns där. I två pågående revideringar av andra specialistsjuksköterskeprogram finns planer på att integrera teori- och metodinnehållet i andra kurser, snarare än att samla dessa i en särskild kurs. Beroende på utfallet av detta kan förändringar av Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska på sikt komma att göras. Vidare kan kunskapen kring hur evidens utvecklas och implementeras stärkas ytterligare, genom att specifikt diskutera dessa frågor i relation till vetenskapsmetodologiska utmaningar för forskning inom distriktssköterskans yrkesområde.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, läraaktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå det utvalda målet inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer.

Lärosätets redogörelse:

Behörighetskrav till utbildningen är yrkeserfarenhet som legitimerad sjuksköterska motsvarande minst två års heltidstjänstgöring. Det innebär att studenten redan har kliniska erfarenheter och har uppnått självständighet inom sjuksköterskeyrket när de antas. Det ger en bra grund för att fördjupa förmågan till självständiga bedömningar och vidtagande av omvårdnadsåtgärder. Utbildningen syftar mot bakgrund av det till att vidga studentens kliniska kompetens, så att de som distriktssköterskor självständigt ska kunna bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och att förebygga uppkomst av sjukdom och sjukdomskomplikationer. Då utbildningen ges på avancerad nivå förutsätts studenten ha goda kunskaper inom såväl omvårdnad som medicin.

Utbildningens upplägg ligger i linje med Svensk sjuksköterskeförenings kompetensbeskrivning för distriktssköterskor. Fokus ligger på ett hälsofrämjande synsätt, där distriktssköterskan har mångsidig kunskap och förmåga att adekvat kunna möta och vara ett stöd vid såväl förutsägbara som oförberedda, enkla eller komplexa situationer och sjukdomstillstånd hos människor i alla åldrar. Distriktssköterskan ska ha god kännedom om socioekonomiska och kulturella skillnader samt besitta en förmåga att anpassa sig till olika samhällsliga förhållanden. Det ovan beskrivna syns i utbildningen genom bredd, fördjupning och progression.

Ett av målen i den första kursen *Folkhälsoarbete (OM214A)* är att studenten ska ”visa fördjupad kunskap om olika teorier och metoder för folkhälsoarbete”. Studenterna skriver parvis en rapport (5,5 hp) med förslag på ett relevant och genomförbart hälsofrämjande projekt. Syftet är att ge fördjupade kunskaper i tillvägagångssätt och en ökad handlingsberedskap för att självständigt kunna bedriva ett hälsofrämjande projekt. De arbetar med ett tilldelat problem (till exempel manliga rökare 18–65 års ålder) i ett visst geografiskt område. De får med detta som utgångspunkt beskriva befolkningens hälsa utifrån socioekonomi, genus och mångfald. I bakgrunden ska tillämpliga definitioner samt relevant lagstiftning, författningar och föreskrifter inom folkhälsoområdet ingå, för att tydligt belysa det valda området. Även en problemformulering med motivering till varför just det tilltänkta projektet är viktigt ingår. I rapporten ska genomförande, kostnadsberäkning och utvärderingsmetoder beskrivas. Examinationen ligger i linje med kursmålen att studenten självständigt ska ”initiera, planera, genomföra, och utvärdera åtgärder som främjar hälsa och förebygger ohälsa” samt ”kritiskt analysera och diskutera faktorer av betydelse för hälsa och ohälsa för olika grupper i samhället, speciellt utifrån genus, mångfald, etik, socioekonomi,

mänskliga rättigheter och hållbar utveckling utifrån aktuell forskning”. För godkänt betyg krävs bland annat att studenten beskriver och diskuterar planering, genomförande och utvärdering av det planerade folkhälsoarbetet. Arbetet ska innehålla epidemiologiska begrepp och en beskrivning av riskfaktorer samt en beskrivning av verksamheter som främjar och förebygger ohälsa i det studerade området.

Stor vikt läggs i utbildningen också på lärande genom gemensam diskussion och reflektion. I kursen *Folkhälsoarbete* (OM214A) ingår två seminarier, där kritisk granskning av folkhälsoarbete och motiverande samtal står i fokus. I de efterföljande kurserna *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa* (OM215A) och *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A) ingår likaledes seminarier (kopplade till skriftliga inlämningsuppgifter) där hälsofrämjande och förebyggande arbete liksom folksjukdomar diskuteras.

Det förebyggande arbetet får sin patientnära tillämpning under den verksamhetsförlagda utbildningen i kurserna *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa* (OM215A) och *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A). Där finns flera kursmål som fokuserar på att studenten självständigt ska kunna göra bedömningar och genomföra åtgärder, såväl medicinska, förebyggande/hälsofrämjande som omvårdande. Genom möten med människor i olika åldrar och situationer får studenten öva på att omsätta sina teoretiska kunskaper i praktisk färdighet. Patientmötet har således stor betydelse för att utveckla studenten till en självständigt verksam distriktssköterska. Verksamhetsförlagd utbildning sker under handledning av specialistsjuksköterska med adekvat specialistutbildning och studenten inhämtar kunskaper och erfarenheter för en professionell utveckling av yrkesrollen. Examinationen av verksamhetsförlagd utbildning sker genom bedömningsformuläret BeVut, som utgår från kursens lärandemål. Under verksamhetsförlagd utbildning inom barnhälsovård och elevhälsa ska studenten bland annat självständigt, men under överinseende av den kliniska handledaren, korrekt planera, följa, förbereda, genomföra och utvärdera vaccination av barn och ungdomar. Detta finns med som ett bedömningskriterium i BeVut. Självständighet ingår också i flera andra bedömningskriterier för verksamhetsförlagd utbildning, exempelvis:

- Visar förmåga att utifrån individuella behov självständigt initiera hälsofrämjande och förebyggande arbete i samverkan med barn och vårdnadshavare samt att genomföra och utvärdera effekten av åtgärderna.
- Visar förmåga att självständigt planera, genomföra, leda, samordna och följa upp vård, hälsofrämjande och förebyggande arbete vid rådgivning, bedömnings- och behandlingsbesök.
- Visar förmåga att utifrån individuella behov självständigt identifiera, bedöma och hantera patienters komplexa hälsoproblem och behov av vård, i samverkan med patient, närstående och andra yrkesgrupper samt att genomföra och utvärdera effekten av åtgärderna

Det motiverande samtalet spelar en viktig roll i distriktssköterskans förebyggande och hälsofrämjande arbete och återkommer därför under hela programmet. I kursen *Folkhälsoarbete* (OM214A) får studenten en teoretisk kunskap om det vårdpedagogiska samtalet genom föreläsning samt inläsning av litteratur. Den teoretiska kunskapen omsätter de sedan i praktik då de gruppvis genomför och spelar in motiverande samtal med varandra, där alla gruppdeltagare (studenter) omväxlande innehar rollen som distriktssköterska, patient eller observatör. Utgångspunkten i examinationen är att genomföra ett hälsosamtal som ett motiverande samtal, angående ett valfritt problemområde/ämne som spelas in. De inspelade samtalen analyseras och studenten reflekterar över samtalet som metod i folkhälsoarbete, kritisk granskning av rådande evidens beträffande motiverande samtal och valt livsstilsområde/levnadsvanor samt etiska aspekter. Ett av gruppens inspelade samtal presenteras, granskas kritiskt och diskuteras utifrån relevant litteratur och vetenskapliga artiklar vid ett seminarium (1 hp). Seminariet utgår från peer-learning, det vill säga lärandestrategier där studenten lär med och av varandra och genom återkoppling. De ska på ett genomtänkt och strukturerat arbetssätt lösa uppgiften, formulera eventuella problem och kritiskt granska inte bara varandras utan även det egna arbetet, vilket även inkluderar att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap kopplat till framtida yrkesutövande. Under den verksamhetsförlagda utbildningen (*Barn och ungdomars hälsa och ohälsa*, OM215A och *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa*

(OM216A) ses en progression och fördjupning, då studenten självständigt under överinseende av handledare genomför egna motiverande samtal med patienter för att utveckla färdighet, förmåga och handlingsberedskap inom området.

För att kunna vidareutveckla den egna skickligheten i motiverande samtal är återkoppling viktigt. I syfte att både själv träna praktiskt och att få muntlig återkoppling av handledare vid ett hälsosamtal, ska studenten under verksamhetsförlagd utbildning i primärvården genomföra motiverande samtal i ett möte med patient omkring en livsstilsfråga/problem. Studenten förbereder sig genom att läsa litteratur om motiverande samtal. Sedan genomförs ett självständigt motiverande samtal med vald patient omkring en livsstilsfråga, där handledare deltar som ”medlyssnare” för att sedan ge muntlig återkoppling. Efter genomfört samtal sker reflektion tillsammans med den kliniska handledaren (se mer under nästa mål). Grundtanken är att nyttja varandra som resurser för att utveckla kompetens inom såväl teoretisk som verksamhetsinriktad utbildning. Att lära av varandra ger ofta ett ökat förtroende för den egna förmågan att lösa uppgifter.

Distriktssköterskor genomför vaccinationer som del av det förebyggande arbetet. I kurserna *Farmakologi och sjukdomslära* (MC204A) samt *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa* (OM215A) ingår föreläsningar om vaccinationer, lagstiftning och styrdokument. Studenten examineras inom området både i form av individuell skriftlig salstentamen och under den verksamhetsförlagda utbildningen, där de självständigt under handledning ska genomföra vaccinationer inom barn- och skolhälsovård. Tentamensfrågorna utgår från distriktssköterskans yrkesutövande och ansvarsområde gällande vaccinationer.

Eftersom distriktssköterskeexamen innebär att studenten kan ansöka om förskrivningsrätt är det ett viktigt inslag i utbildningen. I den medicinska kursen *Farmakologi och sjukdomslära, 15 hp* (MC204A) läggs stor vikt vid att studenten får goda teoretiska kunskaper om farmakologi och sjukdomslära. I kursen ingår två individuella skriftliga examinationer i allmän farmakologi (5 hp) respektive sjukdomslära med speciell farmakologi (8 hp). Frågeområdena inkluderar exempelvis vaccinationer, hud och mjukdelar, äldre och läkemedel, förskrivningsrätt, farmakokinetik och specifik sjukdomslära samt farmakologi. Dessutom ska studenten skriva en individuell fallrapport som presenteras vid ett seminarium (2 hp). Fallrapporten utgår från ett givet läkemedel utifrån vilket studenten ska beskriva ett fiktivt patientfall. Studenten ska kunna reflektera kring hur det har gått för patienten vid återbesök och återkoppla till en vetenskaplig medicinsk studie, som berör läkemedlet alternativt diagnosen.

Enligt kompetensbeskrivningen ska distriktssköterskan ha en fördjupad kunskap om hjälpmedel och medicintekniska produkters användning. I kursen *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A) ingår föreläsningar samt en examination om förskrivning av hjälpmedel och medicinsk-tekniska produkter. Under den verksamhetsförlagda utbildningen i primärvården väljer studenten, i samråd med handledaren, ut en patient som denne haft en vårdrelation till. Patienten ska vara utredd och hjälpmedel för antingen inkontinens eller diabetes ska ha förskrivits. Utifrån patientfallet skriver studenten en fallrapport som innehåller en kort bakgrund till det valda området där aspekter på genus, mångfald och prevalens ska ingå. Vidare beskriver studenten olika hälsoproblem, som kan uppstå vid urininkontinens eller diabetes, samt en sammanfattning av patientens medicinska historia, besvär och anamnes utifrån ålder, genus samt eventuell graviditet/barn. Sammanfattningen ska även innehålla patientens upplevelser och påverkan på livskvaliteten. Tänkbara problem relaterade till biologiskt, psykologiskt och socialt åldrande identifieras och vidtagna utredningar för att kartlägga typ av urinläckage eller diabetes, behandlingar och planeringar beskrivs. En viktig del i arbetet är en utförlig förskrivning av hjälpmedel utifrån adekvata riktlinjer, lagar och föreskrifter. Rapporten avslutas med en kritisk diskussion där studenten utifrån vetenskaplig litteratur reflekterar kring tänkbara orsaker utifrån biologiskt-, psykologiskt- och socialt åldrande, utredning, åtgärder/behandling, uppföljning och förskrivning av hjälpmedel. Reflektionen ska även inkludera etiska aspekter utifrån respekt, autonomi och integritet samt mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Studenten skriver också en reflektion om egen yrkesmässig utveckling samt egna styrkor och begränsningar. Momentet syftar till att stärka studentens självständighet när det handlar om att förebygga komplikationer till följd av sjukdom och funktionsnedsättning.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningen säkerställer att studenten efter avslutad utbildning har förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer.

Studierna på avancerad nivå innebär en större komplexitet än på grundnivå. Studenten ska visa att denne kan främja hälsa och förebygga sjukdom, utreda och bedöma behov av behandlingar, självständigt initiera åtgärder utifrån vetenskap, evidens, lagar och riktlinjer samt systematiskt utvärdera behandlingsutfall.

Institutionen ser samtidigt några utmaningar att arbeta vidare med. En av dem är att upprätthålla handledningskvaliteten inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Det är allmänt brist på studieplatser med utbildade handledare inom region och kommuner, men i synnerhet inom kommunal hemsjukvård. Inom hemsjukvården möter studenten ofta komplexa vårdsituationer där självständigheten sätts på prov. Då spelar också handledarens kompetens stor roll. Här måste institutionen samverka med huvudmännen för att påverka situationen, till exempel genom att erbjuda fler platser inom handledarutbildningen. Kunskap om bedömning av akuta och komplexa tillstånd är viktigt i den avancerade hemsjukvården, vilket skulle kunna stärkas och möjligen ingå i medicinkursen.

Inom utbildningen arbetar vi vidare för att inom primärvården lansera peer learning, vilket innebär att en handledare kan handleda flera studenter samtidigt. Det förutsätter samtidigt handledare som har utbildning inom modellen och studenter som är tillräckligt förberedda för den typen av handledning.

Vi ser också att det är svårare för vissa studenter att nå självständighet i arbetet med små barn om de inte kommit i kontakt med patientgruppen förut. Här skulle en längre tids verksamhetsförlagd utbildning på barnvårdscentral vara påkallad, eventuellt genom att förkorta placeringen inom elevhälsan något.

Slutligen uppfattar vi att studenterna i en nära framtid behöver utveckla färdighet och förmåga på området e-hälsa. Digitala mottagningar är redan en del av sjukvården och blir sannolikt fler framöver. För att arbetet inom dessa ska genomföras på grundval av vetenskap och beprövad erfarenhet krävs god kompetens hos personalen, inklusive distriktssköterskan. Utbildningens innehåll kan mot bakgrund av detta behöva ses över framöver.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och utvecklingsområden samt hur dessa hanteras för att säkra att en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Dessa exempel kan bestå av kursmål, läraktiviteter, hur examinationsuppgifter är utformade och vilka bedömningskriterier som används.

Bedömningsgrund Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Lärosätets redogörelse:

Grunden till studentens inriktningsspecifika kompetens läggs tidigt i utbildningen genom aktivt kunskapsökande, ökande krav på att kunna hantera mer komplexa frågeställningar, integrera ny kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens då studenten med ökande självständigt genomför moment under verksamhetsförlagd utbildning.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen bedöms studentens måluppfyllelse avseende förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Bedömningsformuläret BeVut används vid halvtids- respektive slutbedömning då student och handledare gemensamt diskuterar studentens måluppfyllelse, utifrån givna bedömningskriterier och kursmål.

Bedömningen genomförs med stöd av adjungerad klinisk adjunkt alternativt lärare från lärosätet. Om studenten inte ligger i linje med målen vid halvtid, skrivs en åtgärdsplan med syfte att förtydliga vad studenten behöver fokusera på för att nå sina mål under den verksamhetsförlagda utbildningen. Inför samtliga placeringar i verksamhetsförlagd utbildning ska studenten göra en individuell studieplan. I studieplanen presenterar studenten sina tidigare kunskaper/erfarenheter och studier, beskriver sina kunskapsbehov utgående från kursens mål samt vad studenten själv ansvarar för/ska göra för att uppnå målen. Studieplanen skickas före den verksamhetsförlagda utbildningen till respektive kliniska handledare och används som underlag för planering och genomförande. Studenten genomför också regelbundna reflektionssamtal med sin kliniska handledare.

I den första kursen *Folkhälsoarbete* (OM214A) ingår kursmålet att ”*identifiera sitt behov av ytterligare kunskap för att utveckla sin yrkeskompetens inom folkhälsoområdet*”. I den tidigare beskrivna examinationen *Folkhälsoarbete I* ska studenterna i rapportens diskussionsdel kritiskt reflektera och identifiera sina eget behov av ytterligare kunskap inom folkhälsoområdet, kopplat till framtida yrkesutövande. Vid seminariet *Folkhälsoarbete II* separeras skrivaren så att opponentskap och respondentskap sker individuellt. Då lyfts kursmålet som en diskussionspunkt, där studenterna gemensamt diskuterar sina identifierade behov av ytterligare kunskap. För godkänt betyg ska studenten bland annat beskriva eget kunskapsläge i relation till den kunskap som behövs för att bedriva folkhälsoarbete.

Motiverande samtal återkommer som ett tema genom hela utbildningen, inom vilket studenten fortlöpande utvecklar sin kompetens. I kursen *Folkhälsoarbete* (OM214A) ska studenten för godkänt betyg vid seminariet bland annat beskriva sitt eget kunskapsläge i relation till det kunskapsbehov som finns för att genomföra motiverande samtal kopplat till framtida yrkesutövande. Seminariet utgår från

peer-learning, det vill säga lärandestrategier där studenterna lär med och av varandra och ger varandra återkoppling. På ett genomtänkt och strukturerat arbetssätt ska studenterna lösa uppgiften, formulera eventuella problem och kritiskt granska inte bara varandras utan även det egna arbetet. Det inkluderar att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap kopplat till en handlingsberedskap för framtida yrkesutövande. Under den verksamhetsförlagda utbildningen (*Barn och ungdomars hälsa och ohälsa*, OM215A, och *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa*, OM216A) ses sedan en progression och fördjupning då studenten inom samtliga placeringar i verksamhetsförlagd utbildning självständigt under överinseende av handledare genomför egna motiverande samtal för att utveckla färdighet, förmåga och handlingsberedskap inom området. Ett av kursmålen som bedöms efter genomfört motiverande samtal, är att studenten ska identifiera sitt behov av ytterligare kunskap. Efter genomförda samtal sker reflektion tillsammans med den kliniska handledaren. Studenten ska då reflektera kring det genomförda samtalet och sin prestation gällande i vilken grad studenten höll sig till öppna frågor, använde ett reflektivt lyssnande, bekräftade och stöttade patienten, summerade/sammanfattade det som blivit sagt på ett positivt sätt, samt medvetet använde tekniken för att åstadkomma förändringssamtal. Dessutom ska studenten reflektera över vad som gjordes bra/mindre bra, samt identifiera behov av ytterligare kunskap och reflektera över vad denne behöver tänka på kopplat till sitt framtida yrkesutövande.

I kursen *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (OM204A) finns kursmålet ”att visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling”. Måluppfyllelsen bedöms bland annat genom att studenten vid handledning av forskningsplan ska redovisa sina behov av ytterligare kunskap, dvs vilken kunskap som saknas och hur studenten planerar att inhämta kunskapen. I den godkända forskningsplanen ska det också finnas en redovisning av studentens behov av ytterligare kunskap inom valt/valda områden för att genomföra den planerade studien med god vetenskaplig kvalitet. I utbildningens sista kurs, *Examensarbete med inriktning mot distriktssköterska* (OM026A), skriver studenten ett inriktningsspecifikt examensarbete. Ett av kursmålen innebär att studenten ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling, vilket bland annat bedöms genom att studenten i arbetet ger förslag på relevant fortsatt forskning i förhållande till resultatet och den forskningsfråga som studeras. Utifrån examensarbetet samt i samband med opponent- och respondentskap vid seminariebehandling av examensarbetet, visar studenten sin förmåga att fortlöpande utveckla sin kompetens. Då bedöms även studentens förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser, och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper. Opponenterna ansvarar för att de frågor som de anser viktiga att belysa blir behandlade inom given tidsram, exempelvis metodfrågor och resultatets förhållande till syfte, frågeställning/ar och metod. Opponenternas förhållningssätt ska vara problematiserande genom att ställa frågor som ”hur tänkte ni då ni...” eller som en önskan om att få veta mer ”berätta mer om...”. Kritisk granskning/opposition på annans examensarbete bedöms vid seminariet av seminarieledaren. Både det muntliga framförandet och de skriftliga synpunkterna bedöms. Respondenterna ges tillfälle att svara och bemöta kritik och att motivera/argumentera för sina val och på så sätt försvara arbetet. Respondentskapet innebär att studenten ska kunna svara på frågor och argumentera kring innehåll, metodval och dylikt som gjorts i arbetet, samt att kunna ta till sig relevant kritik.

När det gäller distriktssköterskans förskrivningsrätt sker en tydlig progression och fördjupning av studentens kunskap och kompetens under utbildningens kurser. I kursen *Farmakologi och sjukdomslära* (MC204A) får studenten kunskap om och examineras gällande distriktssköterskans förskrivning av läkemedel (lagar, förordningar, sjuksdomslära, förskrivning, vaccinationer). Studenten kan också efter avslutad kurs ansvara för och förskriva läkemedel samt har förmåga att ta ställning till och självständigt göra de bedömningar som krävs för att förskriva läkemedel. Ett av kursens mål är att ”visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens gällande förskrivning av läkemedel”, vilket examineras i en skriftlig rapport och muntligt seminarium.

I kursen *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa* (OM215A) får studenten visa att denne har en fördjupad

kunskap om distriktssköterskans förskrivning av läkemedel (lagar, förordningar, sjuksdomslära, förskrivning, vaccinationer). Studenten utvecklar sin yrkeskompetens ytterligare då denne självständigt, under överinseende av klinisk handledare, genomför vaccinationer inom barnhälsovård och elevhälsa (hela processen, inklusive bemötande, planering, genomförande och uppföljning). Studenten deltar aktivt i det arbete som sker inom BVC där det ingår att handledaren förskriver läkemedel och hjälpmedel utifrån distriktssköterskans förskrivningsrätt. Kursmålet *”att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens”* bedöms tillsammans med handledare inom verksamhetsförlagd utbildning. Även i *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa (OM216A)* finns ett kursmål som innebär att studenten ska *”kritiskt granska och värdera egen yrkesmässig utveckling inom professionen och visa insikt om egna styrkor och begränsningar”*. Måluppfyllelsen examineras i den verksamhetsförlagda utbildningen, där studenten ytterligare utvecklar sin specialistkompetens och självständigt ska integrera teoretisk kunskap i klinisk verksamhet med koppling till yrkesutövandet. Studenten skriver också en individuell skriftlig rapport om distriktssköterskans förskrivningsrätt av inkontinens- eller diabeteshjälpmedel (3 hp). Rapporten avslutas med en kritisk diskussion där studenten även ska reflektera över sin egen yrkesmässiga utveckling samt egna styrkor och begränsningar. Inom ramen för kursen ska studenten under verksamhetsförlagd utbildning inom primärvården, tillsammans med klinisk handledare, identifiera patient som fått inkontinens- eller diabeteshjälpmedel utskrivna samt skriva en rapport om distriktssköterskans förskrivningsrätt av hjälpmedel utifrån det patientfallet. I diskussionen ska studenten reflektera över sin egen yrkesmässiga utveckling samt egna styrkor och begränsningar.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningen säkerställer att studenten, efter avslutad utbildning, har förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens. Institutionen bedömer att studenterna har god måluppfyllelse inom detta område och att det under utbildningens samtliga kurser sker en fördjupning/progression. Särskilt tydligt framkommer detta under den verksamhetsförlagda utbildningen och i de bedömningar av studenternas måluppfyllelse som sker där.

De studenter som antas till utbildningen är yrkeserfarna legitimerade sjuksköterskor och kan anses ha uppnått självständighet inom sitt yrkesutövande. Det inkluderar en förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens, såväl inom omvårdnad som medicin. Utbildningens upplägg och innehåll skapar förutsättningar för att progressivt utveckla denna förmåga, nu med inriktning på distriktssköterskans arbetsfält. Det sker genom att studenten först övar på detta i samband med såväl teoretisk som praktisk, simulerad undervisning, sedan examineras i samband med verksamhetsförlagd utbildning.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Jämställdhet

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Örebro universitets verksamhet utgår från den statliga värdegrunden. Enligt universitetets värdegrund och förhållningssätt ska miljön präglas av jämställdhet, öppenhet, tillit och respekt. Örebro universitet har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande särbehandling samt repressalier i enlighet med uppsatta riktlinjer för medarbetare och studenter vid Örebro universitet (dnr ORU 2021/0694).

En student som känner sig utsatt rekommenderas starkt att formellt och skriftligt anmäla detta. Studenter kan vända sig till studentombud eller till kurs-/programansvarig för att komma i kontakt med prefekt, som är närmast ansvarig för detta. När en student befinner sig på verksamhetsförlagd utbildning omfattas denne av samma lagstiftning som arbetsplatsens medarbetare. Det innebär att arbetsplatsens rutiner för hantering av eventuell diskriminering/kränkning gäller och att närmast ansvarig på arbetsplatsen har arbetsmiljöansvar för studenten. Studentens handledare på arbetsplatsen blir därmed primär kontaktperson om studenten upplever sig utsatt. Studenten ska även kontakta kursansvarig vid Örebro universitet, som har ett ansvar att vidare informera prefekt om studentens upplevelse. Prefekt ansvarar sedan för eventuell utredning och åtgärder med anledning av ärendet.

Vad gäller jämställdhet inom programmets lärarkår kan konstateras att av de 23 tillsvidareanställda lärarna är två män och 19 kvinnor. Bland de adjungerade kliniska adjunkterna är 10 kvinnor och en man. Av de 28 externa lärarna är 13 män. Även i studentleden råder kvinnodominans. Vid antagning till utbildningen inför hösten 2022 är till exempel 7 % av de antagna studenterna män.

I programvärderingen för distriktssköterskeprogrammet ingår en fråga om huruvida studenten har fått en ökad förståelse för kvinnors och mäns olika livsvillkor. Studenterna har i de senaste programvärderingarna angett att de i hög grad har detta. De anger också att de i hög eller mycket hög grad har fått en ökad förståelse för att kön och ålder har betydelse för hur människor bemöts. Jämställdhetsperspektivet är integrerat i hela utbildningen och återfinns i olika lärandemål, kursinnehåll, läraaktiviteter, examinationer och betygskriterier. Exempel på detta kan ses i kurserna *Folkhälsoarbete* (OM214A), *Farmakologi och sjukdomslära* (MC204A) samt *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A).

I kursen *Folkhälsoarbete* (OM214A) ingår kursinnehållet ”Distriktssköterskans hälsofrämjande arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå, nationellt och globalt, påverkansfaktorer för hälsa och ohälsa för olika grupper i samhället”. Innehållet kopplas bland annat till kursmålet ”*utifrån aktuell forskning kritiskt analysera och diskutera nationella och globala faktorer av betydelse för hälsa och ohälsa för olika grupper i samhället, speciellt utifrån genus, mångfald, etik, socioekonomi, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling*”. De läraaktiviteter som är kopplade till målet är bland annat en föreläsning av Region Örebro läns jämställdhetsstrateg om hälsopolitiska organisationer och utvärderingsmetoder, en föreläsning om genusperspektiv, självstudier samt parvis skrivande av ett folkhälsoarbete.

Jämställdhetsperspektivet ingår således i examinationen Folkhälsoarbete I, där studenterna parvis planerar ett folkhälsoprojekt som sedan beskrivs i en skriftlig rapport. I arbetet ska ett genusvetenskapligt perspektiv beaktas, vilket innebär att diagnoser och behandlingar måste utgå från patientens faktiska behov, utan att snedvridas av könsföreställningar om kvinnor och män samt att vården ska ta hänsyn till könsskillnader och -specifika behov. För betyget godkänd ska studenten i arbetets bakgrund beskriva det valda geografiska området och befolkningens levnads- och hälsoförhållande, speciellt utifrån socioekonomi, genus och mångfald. I rapportens diskussionsdel ska studenten dessutom diskutera det planerade projektet utifrån aktuell forskning, faktorer för hälsa/ohälsa där genus, mångfald, socioekonomi, etik, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling ska ingå.

Även i medicinkursen *Farmakologi och sjukdomslära, 15 hp* (MC204A) beaktas ett jämställdhetsperspektiv. I kursens innehåll finns bland annat kön- och genusfarmakologi där studenten ska känna till hur kön kan påverka läkemedelsmetabolism samt ha förståelse för hur kön, genus och socioekonomiska faktorer kan påverka läkemedelsanvändning. Läraktiviteter består bland annat av två föreläsningar om Farmakologi, kön och genus samt Farmakologi och kvinnosjukdomar. Kursmålen ”att kunna redogöra för allmän och specifik farmakologi vid olika sjukdomstillstånd inklusive de som innefattas av förskrivningsrätten av läkemedel för sjuksköterskor” samt ”att visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga och etiska aspekter samt hållbar utveckling i samband med läkemedelsförskrivning” examineras i en individuell skriftlig salstentamen. I den skriftliga tentamen ska studenten bland annat kunna redogöra för hur könsskillnader påverkar farmakokinetik och läkemedelsbehandling.

I kursen *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A) ingår kursmålet att kunna ”redogöra för och analysera hur ålder- och genusperspektiv kan påverka omvårdnaden”. Läraktiviteter kopplade till målet inkluderar föreläsningar, rapportskrivande och verksamhetsförlagd utbildning. Målet examineras i examinationen Distriktssköterskans förskrivningsrätt – Individuell skriftlig rapport. För betyget godkänd ska rapporten bland annat innehålla en bakgrund som innefattar genus, mångfald och prevalens. Dessutom ska arbetet innehålla en sammanfattning av patientens medicinska historia, besvär och anamnes utifrån ålder, genus, graviditet/barn och tidigare relevanta operationer, för att kartlägga typ av urinläckage eller diabetes. Som läraktivitet i kursen ingår bland annat föreläsningar om Utredning och behandling av urininkontinens hos vuxna samt Diabetes och förskrivning av hjälpmedel.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Örebro universitet verkar utifrån en värdegrund som präglas av jämställdhet, öppenhet, tillit och respekt. Såväl bland undervisande lärare som studenter är andelen kvinnor dominerande. Andelen män som studerar inom utbildningen kan ses som låg, men vi ser ändå en ökning den sista femårsperioden. Fördelningen speglar kulturella normer inom samhället och yrkesprofessionen. Universitetet arbetar aktivt med att skapa en jämställd miljö, inte minst i samband med rekryteringar.

Det som ytterligare kan utvecklas på området, är att i kursmål och kursinnehåll förtydliga distriktssköterskans yrkesansvar och metoder för att möta och skydda människor i utsatthet, såsom människor som har utsatts för våld.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrunder Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätets redogörelse:

Kvalitetsarbetet vid Örebro universitet utgår från elva grundaktiviteter (dnr ORU 2021/04932). De syftar till att regelbundet och systematiskt kontrollera kvaliteten på utbildning och forskning. Det innebär bland annat att det för varje kurs genomförs en frivillig skriftlig kursvärdering. Studenten svarar på frågor i en skala mellan 1–5, mycket låg-mycket hög, där de beskriver sina upplevelser av möjlighet till måluppfyllelse, bedömning av kursen som helhet inklusive arbetsbelastning. Studenten får också möjlighet att uttrycka övriga synpunkter i fri text. Resultatet sammanställs och skickas till kursansvarig, som gör en samlad analys av kursen samt ger åtgärdsförslag. Kursledningen informerar deltagande interna och externa lärare/föreläsare och studenter om utfall av kursanalysen samt förslag till åtgärder. Även nya studenter informeras om utvärderingsutfall i samband med introduktion vid nästkommande kursstart. Det senaste läsåret 2021/22 har svarsfrekvensen i utbildningen legat mellan 36 – 63 %, vilket får anses vara i underkant, men vissa slutsatser kan ändå dras gällande förbättringsområden. Andra former av muntlig återkoppling och utvärderingar förekommer löpande i alla kurser i samband med specifika läraktiviteter eller klinisk färdighetsträning. Dessutom genomförs särskilda VFU-enkäter, där resultatet delas med Region Örebro län.

Institutionen arbetar tillsammans med Region Örebro län och Örebro läns kommuner för att genom utbildning och stöd, bibehålla samt stärka handledningskvaliteten på den verksamhetsförlagda utbildningen. Detta bygger på tillgång på lämpliga placeringar av god kvalitet. För att en placering ska hålla hög kvalitet, är det av stor betydelse att det finns samsyn kring lärande- och kursmål. I utbildningen har bedömningsinstrumentet BeVut implementerats under vårterminen 2021. BeVut utformas dynamiskt till varje kurs och utgår tydligt från lärandemålen i respektive kurs. Utvärdering och revidering av bedömningskriterierna sker regelbundet av kursledningen tillsammans med de adjungerade kliniska adjunkterna. Den typen av aktiviteter är viktiga för att upprätthålla kvaliteten. Återkopplingen från studenter, kliniska handledare och adjungerade kliniska adjunkter är att BeVut ökat tydligheten i vilka mål studenten ska uppnå.

Verksamhetsförlagd utbildning förekommer även utanför avtalsområdet vilket är en förutsättning för att kunna ta emot studenter från hela landet. Studenten tar, tillsammans med kursansvarig lärare och samordnare vid Örebro universitet, kontakt med huvudmannen för att göra en förfrågan om möjlighet till en placering med handledare, som motsvarar de krav som lärosätet ställer. Studenten ansöker därefter om att få en så kallad "särskild placering" utanför avtalsområdet. Examinatorn i kursen kontrollerar att handledaren uppfyller kravet och godkänner därefter placeringen. När studenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning utanför Region Örebro län finns inte alltid en adjungerad klinisk adjunkt eller motsvarande, som är behjälplig vid bedömningsamtal eller vid svårigheter att nå målen. Det innebär att programmets lärare får träda in och ha tät kontakt med student och handledare under placeringen.

De olika kurserna i utbildningen får som helhet bra omdömen av de studenter som svarat. I flera av kursvärderingarna framkommer kritik om snabba omkastningar i schemat, vilket kan kopplas till pandemin. Kursvärderingen av kursen *Folkhälsoarbete* (OM214A) besvarades av 57,1 % höstterminen 2021. Studenterna skattade både kursen som helhet, möjligheten att nå måluppfyllelse samt arbetsbetsatningen i kursen som hög (Md=4). De flesta läraaktiviteterna upplevdes som relevanta. Fritextsvaren belyser att kursen var bra strukturerad, lärorik och mycket intressant. Kursen lades om till ett distansbaserat upplägg på grund av den pågående pandemin och studenterna tyckte att det hade varit värdefullt för det egna lärandet att ses på campus för undervisning och gemensamma diskussioner. Kursen ges normalt campusförlagt. I fritextsvaren framkom önskemål om förtydligande av studiehandledningen, vilken nu är reviderad utifrån angivna önskemål.

Kursvärderingen för *Vetenskapsteori och forskningsmetodik* (OM204A) hade en svarsfrekvens på 56,7 % höstterminen 2021. Studenterna gav kursen som helhet Md=3 med en uppskattad hög måluppfyllelse, Md=4. Arbetsbelastningen skattades som lagom (Md=3) och de flesta läraaktiviteterna upplevdes som relevanta. Kursen utgår från en helt distansbaserad pedagogik och ges via digitala verktyg. Fritextsvaren belyser att kursen varit mycket uppskattad, men att det finns en del önskemål om campusbaserade föreläsningar med möjlighet att ställa frågor i direkt anslutning till föreläsningen. Inför nästa kurstillfälle ses upplägget över och anpassas utifrån identifierade förbättringsområden.

Farmakologi och sjukdomslära (MC204A) hade en svarsfrekvens på 62,9 % hösten 2021. Studenterna skattade både kursen som helhet, möjligheten att nå måluppfyllelse samt arbetsbetsatningen i kursen som hög (Md=4). De flesta läraaktiviteterna upplevdes som relevanta. Fritextsvaren belyser att föreläsningar och instuderingsfrågor var uppskattade. Förbättringsförslag är ett önskemål om större fokus på distriktssköterskans förskrivningsrätt, vilket tas i beaktande i den fortsatta planeringen.

I kursen *Barn och ungdomars hälsa och ohälsa* (OM215A) besvarade studenterna särskilda enkäter avseende verksamhetsförlagd utbildning för både BVC (svarsfrekvens 41,8 %) och EMI (svarsfrekvens 50 %). Dessutom besvarade 54,5 % även en kursvärdering. Studenterna skattade både kursen som helhet, möjligheten att nå måluppfyllelse samt arbetsbetsatningen i kursen som hög (Md=4). De var nöjda med sina placeringar och de flesta visste vad de förväntades lära sig under den verksamhetsförlagda utbildningen. Möjlighet att uppnå kursmålen fanns och halvtidsbedömningen gav en tydlig vägledning om de egna prestationerna i relation till kursmålen. Handledarna var väl förberedda och hade god kännedom om lärandemålen. Samtliga studenter stimulerades till ett kritiskt förhållningssätt och hade haft möjlighet att reflektera tillsammans med handledare i en positiv (BVC) och helt eller delvis positiv (EMI) lärmiljö. I fritextsvaren för BVC framkom att handledarna hade hög kompetens och kunskapsnivå, gav konstruktiv kritik och lät studenten växa och ta eget ansvar. Samtliga studenter var nöjda med sin verksamhetsförlagda utbildning. I fritextsvaren för EMI beskrevs en positiv upplevelse av att få en möjlighet till självständigt arbete samt att få en inblick i hur skolhälsovården fungerar. Studenterna framhövde att handledarna var engagerade och ingav trygghet i förhållande till att uppnå kursmålen, samtidigt som de ställde krav på självständighet.

I kursen *Vuxnas och äldres hälsa och ohälsa* (OM216A) besvarar studenterna våren 2022 kursvärdering samt enkäter inom verksamhetsförlagd utbildning för primärvård (svarsfrekvens 48,3 %) och kommunal hemsjukvård. Kursen är pågående när självvärderingen skrivs och enkät för den kommunala hemsjukvårdsplaceringen samt kursvärdering är ännu inte genomförda. Vad gäller primärvårdsplaceringen var studenterna nöjda med denna och visste vad de förväntades lära sig. De hade haft möjlighet att uppnå kursmålen i en positiv lärmiljö och halvtidsbedömningen gav en tydlig vägledning om de egna prestationerna i relation till kursmålen. Handledarna var väl förberedda och hade god kännedom om lärandemålen. Studenterna stimulerades till ett kritiskt förhållningssätt och hade möjlighet att reflektera tillsammans med handledare. De flesta studenterna angav att adjungerad klinisk adjunkt/huvudhandledare hade varit ett stöd för lärandet. I fritextsvaren beskrevs en positiv upplevelse av möjligheten att få ta eget ansvar och att arbeta självständigt. Studenterna framhövde att det fanns en

tydlig planering för att främja lärandet, goda möjligheter att uppnå målen, tillfällen för reflektion samt engagerade handledare. Som förbättringsförslag angavs bland annat en önskan om mer fokus på förskrivning av läkemedel och hjälpmedel, vilket tas i beaktande inför nästa kurstillfälle.

Kursvärderingen för kursen *Examensarbete med inriktning mot distriktssköterska (OM026A)* som genomfördes höstterminen 2021 hade en lägre svarsfrekvens, 36,4 %. Kursen som helhet och möjligheten till måluppfyllelse skattades högt (Md=4). Arbetsbelastningen ansågs vara hög eller mycket hög (Md=4,5) under kursen. I fritextsvaren framkom önskemål om förtydligande av studiehandledningen, vilken nu är reviderad utifrån angivna önskemål.

I samband med utbildningens avslutande kurs får studenten också möjlighet att fylla i en programvärdering om sin sammantagna upplevelse av utbildningen. Vid de senaste programvärderingarna framkom att det som var betydelsefullt för studentens egna lärande, var att lärarna i mycket hög grad är kunniga/kompetenta och att de i hög eller mycket hög grad utgör ett stöd i studentens läroprocess när de ger återkoppling och ställer höga krav på studenterna. Tydliga förväntningar och mål, egen planering och verksamhetens planering samt reflektion med klinisk handledare är betydelsefullt för det egna lärandet under verksamhetsförlagd utbildning. Studenterna var i hög eller mycket hög grad nöjda med utbildningens lärmiljöer, vilka innefattar kliniskt träningscentrum och bibliotek, samt de virtuella lärmiljöerna Blackboard och Zoom. Ett observandum är att studenterna under denna tidsperiod endast var på campus ett fåtal gånger på grund av pågående pandemi. De angav att utbildningen gått bra att genomföra, även om den mestadels varit distansbaserad med digitala hjälpmedel. Studenterna var mycket nöjda med den egna studieinsatsen och lade ned i snitt 30–39 timmar/vecka på sina studier. Det råd som gavs till kommande studenter var ”Fokusera på studierna, lär känna klasskamrater och engagera dig”. Det förbättringsområde som angavs var önskemål om mer utbildning om avancerad sårvård, vilket tas i beaktande i den fortsatta planeringen.

Svarsfrekvensen på programvärderingarna är dessvärre låg. Ett problem är att programvärderingarna sänds ut till studenterna efter att de avslutat sitt program, och därmed sannolikt har lägre motivation att besvara enkäten. Forum för att återkoppla resultatet saknas också eftersom studenten lämnat lärosätet. Detta är en utmaning som delas med många utbildningsprogram vid universitetet och frågan diskuteras på en övergripande nivå.

I utbildningen genomförs regelbundet lärarlagsmöten och programråd för att arbeta med kurs- och programutveckling utifrån de sammanställda resultaten av kurs- och programvärderingar. I programrådet deltar, utöver utbildningens lärarlag, också representanter från huvudmännen i den verksamhetsförlagda utbildningen (studierektor och adjungerad klinisk adjunkt) samt studievägledare, ämnesansvarig och studentrepresentanter.

Antagning och genomströmning

Vid den senaste ansökningsperioden (vårterminen 2022) hade 64 av totalt 112 sökande Örebro universitet som förstahandsval. Av de nu 60 antagna (inklusive planerat övertag) har 52 sökande Örebro universitet som förstahandsval. Genomströmningen är generellt god och de studenter som registrerat sig och påbörjat sina studier inom utbildningen tar oftast sin examen inom utsatt tid. Varje tentamen ges vid ett ordinarie och ett omtentatillfälle under varje kurs. Ytterligare ett omexaminationstillfälle ges sedan under samma termin (vid den universitetsgemensamma omtentaperioden). Därefter hänvisas studenten till nästkommande kurstillfälle. Ett antal studenter studerar med betald utbildning, men det är oklart om det medför att de slutför sina studier i större omfattning. Det förekommer ibland att någon enstaka student tar studieuppehåll av olika anledningar. De återkommer dock oftast och avslutar sina studier kommande kurstillfälle. En aktiv samverkan mellan student, studievägledare och kursansvarig lärare möjliggör att studenter med studieuppehåll oftast kan beredas plats på utbildningen så snart studenten själv önskar.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination systematiskt följs upp, att resultaten av uppföljningen vid behov omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling och att återkoppling sker till relevanta intressenter. Vi ser inte heller några problem med att studenterna inte genomför utbildningen inom planerad studietid. Genomströmningen är god inom distriktssköterskeprogrammet.

Antalet sökande per utbildningsplats har varit stabilt under fler år och platserna fylls. Utbildningen är idag beskriven i kurskatalogen som campusbaserad, men fler studenter än tidigare uttrycker att de önskar mer distansbaserad undervisning. Då två av kurserna redan idag i stort sett är helt distansbaserade kommer detta tydliggöras bättre i beskrivningen inför kommande sökperiod.

Utbildningen följer det övergripande kvalitetssystem för utbildning och forskning som finns vid Örebro universitet. Studenterna får möjlighet att uttrycka sina åsikter i olika typer av kurs- och programvärderingar och även i andra former, till exempel muntlig återkoppling och digitala utvärderingar som återkopplande diskussion i mindre grupper, quiz och polls. Studenternas utvärderingar visar att utbildningens kurser uppfattas som bra och samtliga kurser får som helhet höga medianvärden. Det är dock problem med låg svarsfrekvens och det finns ett behov av ett samlat grepp kring mer kreativa former för att öka svarsfrekvensen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Studentperspektiv

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Lärosätets redogörelse:

Institutionen värnar om att studenterna ska ha ett reellt inflytande över sin utbildning. Mot bakgrund av det har vi under 2021, tillsammans med kårsektionerna Serum och GIH, tagit fram en riktlinje för studentinflytande vid institutionen. Riktlinjen antogs den 26 oktober 2021 (dnr ORU 2021/06232) och syftar till att stärka formerna för samverkan mellan studenter och institution. Riktlinjen är att betrakta som ett komplement till universitetets *Policy för studentinflytande*, vilken utgör själva grunden för arbetet med studentinflytande. Av riktlinjen framgår bland annat vilka forum som finns för studentinflytande, där programråd utgör merparten. Programrådets huvudsakliga syfte är att verka för kvalitetsutveckling och -säkring inom utbildningen.

Eftersom kårsektionerna inte har möjlighet att utse representanter till programråden bjuder utbildningarna själv in studenter till dessa. Det sker på olika sätt i skilda utbildningar, men som regel i samband med undervisningen. Inbjudan riktas till samtliga berörda studenter och bygger på deras eget intresse att medverka i kvalitetsutvecklingen. Möjlighet att delta digitalt i programråden bör alltid finnas för att underlätta medverkan.

Eftersom medlemskap i en studentkår inte är obligatoriskt är en studentrepresentant, enligt institutionens synsätt, liktydig med en student som deltar i utbildnings- och kursutveckling. Representativiteten är i denna mening informell, det vill säga att studenten inte behöver vara utsedd av något organ eller sina medstudenter för att få inflytande. Alla studenter som vill medverka i kvalitetsarbetet välkomnas. Erfarenheten är att studenter på specialistsjuksköterskeprogrammen så gott som aldrig väljer att ansluta sig till studentkåren.

Distriktssköterskeprogrammet har ett programråd knutet till sig. Det fungerar som rådgivande instans gällande genomgripande planerade förändringar av utbildningsplanen (innehåll, studiegång, progression), utveckling och förändringar vad gäller verksamhetsförlagd utbildning, kurser och pedagogik. Rådet utgör en arena för informationsutbyte och en mötesplats för lärare, studenter och representanter från olika vårdverksamheter. Särskilt fokus i programrådets arbete ligger på utbildningens arbetslivsanknytning. Dessutom diskuteras omvärldsförändringar, utveckling inom relevanta områden vad gäller arbetsmarknad, kompetensbehov osv. Träffar sker 1–2 gånger/termin. Studenterna bjuds i samband med undervisningen in att utse representanter till rådet. Erfarenheten är att deltagandet av studentrepresentanter varierar starkt mellan olika studentkullar.

Örebro universitet har, i enlighet med 1 kap. 14 § högskoleförordningen, antagit centrala riktlinjer för kursvärdering och kursanalys (dnr ORU 2020/04627). De innebär att det för varje kurs ska genomföras en skriftlig kursvärdering, som är utformad på samma sätt över hela universitetet. Studenterna svarar på kursvärderingen anonymt och frivilligt. En särskild kursvärdering finns också för verksamhetsförlagd utbildning, där resultatet delas med Region Örebro län. Utöver kursvärderingar sker på institutionen även skriftliga programvärderingar, där studenterna får lämna återkoppling på hela utbildningen. I de senaste programvärderingarna anger studenterna att de i hög grad anser att de haft möjlighet till studentinflytande under utbildningen, exempelvis genom programråd. För att utvärderingar ska ge en representativ bild av studenternas upplevelse, är det av stor betydelse att deltagandet i dem är högt.

Lärarna inbjuder också studenterna till muntlig dialog om undervisningen i samband med att den hålls. Det fungerar som ett komplement till de anonyma kurs- och programvärderingarna.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Studenterna erbjuds goda möjligheter att påverka utvecklingen av utbildningen, framför allt genom representation i programrådet, men hur studenterna tar tillvara denna möjlighet varierar. Programrådet kan ses som det viktigaste forumet för inflytande på utbildningen. Specialistsjuksköterskestudenterna är i regel inte kåraktiva, varför lärarna inom programmet själva får arbeta för att öka studentinflytande och -medverkan i olika sammanhang. Hur det ser ut varierar mellan olika kurser.

Lärarna inbjuder också studenterna till andra former av återkoppling såsom digitala polls och muntlig dialog om undervisningen i samband med att den hålls. Det fungerar som ett komplement till de anonyma kursvärderingarna. Den återkommande utmaningen är att uppmuntra studenterna att ta tillvara sina rättigheter på området.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Bedömningsgrund Arbetsliv och samverkan

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Lärosätets redogörelse:

Utbildningen har en tydlig professionskoppling och studenterna arbetar inte sällan redan med anknytning till inriktningen. Studenterna får vid flera olika lärtillfällen möjlighet att dela med sig och diskutera sina erfarenheter från den kliniska vardagen i förhållande till programmets innehåll. De kan på det viset tydligt tillämpa sina nya, fördjupade kunskaper och lärarkollegiet får omedelbar återkoppling på hur utbildningen möter upp studenternas behov.

Programansvarig deltar i de nationella nätverk som finns för programansvariga i sjuksköterskeprogram, men dessa behöver utvecklas mot en kontinuerlig och fördjupad diskussion om kvalitet och innehåll. Flera av lärarna i utbildningen deltar också vid distriktssköterskedagen, som arrangeras årligen av Distriktssköterskeföreningen. Kollegiet träffas regelbundet och arbetar kontinuerligt med att utveckla programmet. Såväl studenternas som vårdverksamheternas inspel är betydelsefulla i den ständiga kvalitetsutveckling som görs, liksom lärarnas egen professionsanknytning, omvärldsbevakning och pågående forskning. Även den interna kvalitetsgranskning som huvudområdet omvårdnadsvetenskap genomgick 2019–20 har givit impulser till vidareutveckling.

Avtalen om verksamhetsförlagd utbildning utgör grunden för samverkan mellan Örebro universitet och framför allt Region Örebro län samt länets tolv kommuner. De reglerar antal platsantal, omfattning och krav på högskolemässighet. Universitetet har ett nära samarbete med Region Örebro län med kontinuerliga träffar på ledningsnivå och löpande kontakter på tjänstemannanivå. Tack vare detta delar vi samma nulägesbild och kan snabbt och gemensamt lösa uppkomna problem. Region Örebro län arbetar aktivt med att inventera möjliga placeringar, hur många handledare som finns och var det är lämpligt att placera studenter. De snabba förändringarna i vårdens vardag påverkar arbetet. Samtal förs också på ledningsnivå för att lyfta fram handledaruppdraget och motivera fler att acceptera ett sådant. Institutionens VFU-handläggare har kontinuerliga kontakter med såväl studierektorer på regionerna som kontaktpersoner i kommunerna. Tillsammans arbetar man lösningsfokuserat för att varje student ska få bästa tänkbara verksamhetsförlagda utbildning. Gentemot kommunerna har utbildningen också en universitetslektor med uppdrag som kvalitetssamordnare med pedagogiska frågor i fokus.

Institutionens kontakter med vårdens huvudmän är av stor betydelse för att säkra utbildningens relevans i förhållande till aktuell utveckling. Det finns idag ett nära samarbete med den kliniska verksamheten i regionen och kommunerna. Verksamhetsföreträdare deltar, tillsammans med lärarlag, studentrepresentanter och andra intressenter, i programrådet 1 gång/termin med välkomna inspel om programmets innehåll och upplägg, gemensamma utbildningsfrågor och förbättringsförslag. Programrådets huvudsakliga syfte är att verka för kvalitetsutveckling och -säkring inom programmet. Det fungerar som rådgivande instans gällande substantiella planerade förändringar av utbildningsplanen (programmets inriktning, huvudsakliga innehåll, studiegång, progression), utveckling och förändringar vad gäller verksamhetsförlagda utbildning, kurser och pedagogik. Rådet utgör en arena för informationsutbyte och en mötesplats för lärare, studenter och representanter från olika

vårdverksamheter. Särskilt fokus i programrådets arbete ligger på programmets arbetslivsanknytning. Dessutom diskuteras omvärldsförändringar, utveckling inom relevanta områden vad gäller arbetsmarknad, kompetensbehov och så vidare. God studentrepresentation i programrådet kan ses som en viktig kvalitetsfaktor och syftar också till att möjliggöra ett gott studentinflytande. Därför ombeds studenterna inom programmet att utse studentrepresentanter till programrådet. Träffar sker 1–2 gånger per termin. Generellt är det god representation från vårdverksamheterna, men svårare att rekrytera studentrepresentanter.

Kliniskt verksamma distriktssköterskor med utbildningsintresse hjälper ofta till vid färdighetsträning. Externa föreläsare/lärare en viktig resurs för att uppnå kvalitet, både i den kliniska och teoretiska undervisningen, eftersom de i stor utsträckning har en direkt klinisk förankring inom distriktssköterskans yrkesområde. Det bidrar också till att professionsanknyta undervisningen. Den verksamhetsförlagda utbildningen inom programmet ger också garantier för att studenten ständigt övar sig i att integrera och tillämpa sina kunskaper och färdigheter i mötet med patient och närstående. En styrka här är de adjungerade kliniska adjunkterna, som verkar inom den verksamhetsförlagda utbildningen som stöd till både handledare och studenter. De adjungerade kliniska adjunkterna har en grundanställning inom region eller kommun och därigenom god insikt i vårdens vardag och utbildningsbehov. De har samtidigt genom sin adjungering till lärosätet, sin akademiska och pedagogiska kompetens en god förståelse av professionens vetenskapliga och evidensbaserade grund, som de slår vakt om inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Deras närvaro i kollegiet är klart värdefull för programmets kvalitetsutveckling.

Värdering

Den sammanfattande bedömningen är att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet och att relevant samverkan sker med det omgivande samhället. Ett aktivt arbete pågår för att utveckla utbildningen i samverkan med studenter och relevanta aktörer.

En utmaning som universitetet ser är att en del av de kunskaper studenterna får med sig inte alltid efterfrågas eller värdesätts i vårdverksamheterna. Det handlar framför allt om den vetenskapliga kompetens som studenterna förvärvar. Ändå är det viktigt att denna del av utbildningen bibehålls. Den fördjupade kunskapen leder till högre grad av medvetenhet om att den omvårdnad som ges, ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet. Genom att träna på att systematiskt söka, sammanställa och kritiskt granska forskning, får den blivande distriktssköterskan kompetens att hela tiden söka relevant kunskap i sin yrkesutövning men också att ingå i framtida utvecklings- och forskningsprojekt. Det är även en viktig förutsättning för det livslånga lärandet i en föränderlig verksamhet.

Det är en styrka för såväl studenterna som utbildningen med den nära kopplingen till den kliniska verksamheten. Den verksamhetsförlagda utbildningen garanterar att studenten ständigt övar sig i att integrera sina teoretiska kunskaper med kliniska färdigheter.